

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXII (56) • ŠTEV. (Nº) 51-52

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 18 de diciembre - 18. decembra 2003

Pojdimo k Njemu, ki naš narod ljubi

„Ne bojte se,” Slovincem Angel pravi,
na tisto prvo sveto-zemsko noč,
„za vse ljudi veselje naj najavim.”
In majhen narod naš je bil navzoč.

In tudi zanj so Angeli zapeli:
„Vsa čast Bogú v razsežnostih neba
in mir ljudem, ki kdaj so kje živeli -
po božji volji dobrega srca.”

Pojdimo, da spet najdemo s pastirji
Marijo, Jožefa in Detece.
Izpričano v presvetih je papirjih,
da zibke ni, le borne jaslice.

Le-teh smo mi Slovenci prav veseli:
nekoč bilá oblast je ljudska last,
ki narod jo za čas je le podélil.
Z Zveličarjem je „biti človek” kras!

Pojdimo k Njemu, ki naš narod ljubi,
pojdimo s hvalnico božičnih viž.
Ker Bog in Človek je, je zvest obljubi,
da zvestim zmagó dal Njegov bo križ.

Vladimir Kos

(z zahvalo za zvesto pošiljanje Sv. Sl.
in s pristržnimi, zgodbjimi čestitkami.)

O vatikanskem sporazumu

Zunanji minister Dimitrij Rupel je sprejel apostolskega nuncija v Ljubljani Santosa Abrila y Castellója. Minister Rupel je nunciju povedal, da je ministrstvo z zadovoljstvom sprejelo odločitev ustavnega sodišča o Sporazumu med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih. Minister Rupel je povedal, da glede na to, da je ustavno sodišče ugotovilo, da določbe sporazuma niso v neskladju s slovensko ustavo, s pravnega vidika ni več ovir za nadaljevanje postopka ratifikacije.

Predlog zakona o ratifikaciji mora obravnavati še državni zbor in sicer najprej odbor za zunanjo politiko in nato še državni zbor na plenarnem zasedanju. Po sprejemu zakona o ratifikaciji bo zakon objavljen v uradnem listu. S tem bodo v Sloveniji končani postopki, ki so potrebni za začetek veljavnosti mednarodne pogodbe.

Poslanska skupina Nove Slovenije je izrazila protest zoper ravnanje vladajoče koalicije, ki je na parlamentarnem odboru za zunanjo politiko (OZP) preprečila odločanje o predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih. S tem se je dodatno zmanjšala verodostojnost in ugled slovenske države v odnosu do Svetega sedeža.

Poslanska skupina NSi ob tem navaja, da se to, očitno s starimi ideološkimi obrazci utemeljeno ravnanje, nadaljuje kljub jasnemu stališču ustavnega sodišča, ki je po dveh letih proučevanja ugotovilo, da ta sporazum ni v nasprotju s slovensko ustavo.

Tak odnos je po njihovi oceni nesprejemljiv tudi z ozirom na dejstvo, da se je Sveti sedež v mednarodnem prostoru močno zavzel za mednarodno priznanje Slovenije in jo med prvimi tudi priznal.

Poslanska skupina NSi je ob tem še opozorila, da vladna koalicija s takšnim ravnanjem posega v pravice večine državljanov in postavlja Slovenijo v položaj edine nekdanje komunistične države v Evropi, ki še ni sklenila dvostranskega sporazuma s Svetim sedežem.

OZP je na pobudo poslanske skupine ZLSD preložil razpravo o ratifikaciji vatikanskega sporazuma na eno od svojih prihodnjih sej, potem ko je v imenu poslanske skupine ZLSD Samo Bevk že uvodoma predlagal umik te točke dnevnega reda seje. Bevk je dejal, da so imeli poslanci premalo časa, da bi se na točko temeljito pri-

ADRIJANA OMAHNA

Svobodna Slovenija želi vsem sotrudnikom, raznašalcem, naročnikom, dobrotnikom in bralcem, tako v Argentini kot po svetu in v Sloveniji blagoslovljen božič ter veliko sreče v novem letu 2004

pravili. Z njim se je strinjal vodja poslanske skupine LDS Tone Anderlič.

Alojz Peterle (NSi) pa je ugovarjal, da je minilo že devet let, ne da bi pravno uredili to, kar de facto že obstaja, zato po njegovem ni razloga, da bi še naprej odlašali. Člani odbora so nato z osmimi glasovi za in štirimi proti podprli predlog ZLSD.

PETERLE: ODLAŠANJE Z VATIKANSKIM SPORAZUMOM NI V SLOVENSKEM INTERESU

Nekatere sile v Sloveniji z ideološkimi kompleksi, da Vatikan ne more biti partner za dialog, že devet let zavlačujejo sklenitev sporazuma o ureditvi pravnih vprašanj s Svetim sedežem, je poslanec NSi Alojz Peterle na častnikarski konferenci komentiral nedavno odločitev odbora DZ za zunanjo politiko, da preloži razpravo o zakonu o ratifikaciji vatikanskega sporazuma. Po njegovih besedah gre za odlašanje, ki ni v slovenskem nacionalnem interesu.

Peterle je dejal, da čeprav so zadeve glede vatikanskega sporazuma po odločitvi ustavnega sodišča jasne, nekatere sile želijo z uveljavitvijo sporazuma še naprej zavlačevati. Spomnil je na izjavo Janeza Kocijančiča iz obdobja, ko je bil ta še na čelu ZLSD, da „dokler bodo oni imeli kaj oblasti, sporazuma ne bo”. Zavlačevanje traja že devet let in Slovenija se po nepotrebnem daje v zobe v mednarodni skupnosti, je dejal poslanec NSi. Poudaril je, da so odnose z Vatikanom uredile že vse tranzicijske države, poleg tega je država sklenila sporazum s protestantsko cerkvijo, zapleta se le pri RKC.

Po mnenju Peterleta, ki ne želi, da bi bila Slovenija „ujetnica starih ideoloških sil”, vatikanski sporazum zgolj „formalizira, kar de facto že deluje, in ne uvaja nič novega”. Kot je dejal, je neuradno slišal, da želi premier Anton Rop zadevo z vatikanskim sporazumom čimprej spraviti z mize, a mu pri tem „skačejo v hrbet v lastni stranki”.

Janez Kocijančič, tedanji predsednik Združene liste socialnih demokratov Slovenije - bivše Partije, je zanimal Peterletova izvajanja.

BOŽIČNA NOČ

Deset let po koncu vojne so se začele meje počasi odpirati. Po dolgem času sem le dobila dovoljenje za prehod meje. Šele ko sem sedela v vlaku, ki je drvel proti vzhodu, sem se zavedla, da nimam kaj iskati. Babica so umrli, stricev ni bilo, ostali so na bojišču, bratranec je nekje v Avstraliji na delu, sestrična nekje na Nemškem v šolah, hiša je razbita še od tiste granate, ki je edina zablodila v našo vas. Koga bom našla? V mislih sem obredla vso vas: Majcen, Sereb, Sedonja, Ritoper, Drvarič, Serec. Nobenega nemškega imena. Govorijo še vedno tako, kot sem jih slišala v otroških letih? Ko je ob nedeljah opoldne stopil občinski mož pred kapelo in iz nemškega obvestila v čisti prekmurščini prebral uradne novice? Ko smo se drsali po zamrznjeni frci? Samo v gostilni pri cesti se je slišala nemška govoriča, da nam je zagrenila tisto edino slaščico, ki smo si jo kdaj pa kdaj privoščili, prodajala jo je pa Razlagova, tista z očali. Pa še ona je z nami slovensko govorila.

Zunaj se je mračilo, vlak se je po malem praznil. Sveti večer. Redki potniki, ki so ostali, so me zvedavo ogledovali. Saj so se vsi med seboj poznali, mene pa nihče. Zadnja postaja. Tukaj se za Avstrijca svet konča. Sneg je na gosto naletaval, potniki so zavihali ozvratnike in brez besed so v nekaj trenutkih izpraznili postajo. Tudi železničarju se je mudilo, pogasil je luči in postaja se je zavila v pošasten mrak.

Vdala sem se v usodo. Nasproti postaje je bila gostilna, zdaj že davno zaprta. A pred gostilno je nekdo stal. Ta pač zaman čaka, da bi mu odprli. Ko sem prišla mimo, me je ogovoril: „Vam pomagam?” „Ne, hvala, ne bo težko.” Pa je vendar pograbil kovček in se zapodil proti mestu. Kar lepo mi je delal gaz, verjetno je dobro poznal pot.

Malo pred mestom je brv, tam se pot razcepi: naprej v mesto, na levo v Potrno in potem naprej.

„Greste v mesto?” „Ne, prav lepa hvala, grem na levo.” Skrivnostni spremljevalec je spet pobral kovček in zavil na levo. Komaj sem ga dohajala. Možakar je moral biti mlad, da je tako jadrno gazil visoki sneg. Ko sva prišla do Gomile, so se v daljavi opazile luči. Ljudje so se odpravljali k polnočnici. Mladenič pred menoj je postavil kovček v sneg in me počakal. Ko sem prišla do njega je zamrmral: „Vesele praznike” in požrla ga je tema; mimo mene je puhnil nazaj proti mestu.

Kdo je mogel biti? Iz mojih nerodnih odgovorov je lahko spoznal, da sem tujka, verjetno Slovenka. In je vseeno pomagal? Je bil angel? Mi je Bog na sam sveti večer hotel pokazati, da smo Slovenci v tem kotu Avstrije doma, dobrodošli? Ne spomnim se, kako sem prebila tiste praznike. Spomin na tisto pot v snežnem metežu pa mi je ostal svetel in me še vedno osrečuje.

Bog ohrani naš kot, naše ljudi in naš dragi domači jezik!

Milena Ahčin

GLEJ...

SPOMIN NA TRAGEDIJO V GRAHOVEM.....	2	SLOMŠKOVA ŠOLA	3
MED KNJIGAMI IN REVIJAMI	2	SREDNJEŠOLSKI TEČAJ	4
		MARKO FINK	8

Ob 60. obletnici tragedije v Grahovem

23. novembra leta 1943 je v Grahovem blizu Cerknice zgorlel v partizanskem napadu vaški stražar in pesnik France Balantič in njegovi tovariši.

Balantič je danes prištel med največje slovenske pesnike. Pod komunističnim režimom pa so bile njegove poezije zamolčane, prepovedane. Ko so hoteli po letih izdati njegove poezije, ki niso prav nič vojaške ali borbene - pač pa globoko religiozne - je oblast že natisnjeno zbirko uničila. Tiskali smo ga le mi v emigraciji. Imeli smo v njegov spomin

proslave, dolgo je živela literarna Balantičeva družina.

Šele v novi državi Sloveniji je prodril na plan. Takoj so izdali njegove pesmi, npr. France Pibernik z vsem znanstvenim aparatom, pričeli so pisati o njem, npr. Taras Kermavner, ki ga označi kot najbolj katoliškega pesnika. Kmalu so mu postavili v Grahovem spomenik, ki pa je bolj reven, ter drugod.

Letos je ob okrogli obletnici v Grahovem priredila akademijo v njegov spomin Slovenska zaveza skupaj z grahovsko župnijo.

Udeležila se je Jožeka Debeljak Žakelj, ki je bila

takrat v Sloveniji. Tako pripoveduje:

„Začela se je na grobu, ki nima nagrobnika, ker ga nekateri sorodniki tam pokopani nočejo. Najprej so bile pogrebne molitve ob grobu, ki jih je vodil upokojeni beograjski nadškof France Perko. Nato smo šli v cerkev. Bilo je ogromno ljudstva, tako da je bila cerkev premajhna. Z nadškofom Perkom je somaševalo veliko duhovnikov, med njimi grahovski župnik Metod Lampret, dr. Andrej Poznič, in pričevalec iz tistih časov Vinko Šega. Med mašo je pel tudi operni pevec Marko Fink.

Po maši se je razvila akademija in sicer kar v cerkvi.

Najprej je pred oltar stopila Balantičeva sestra Tilka Jesenik. Z vezano besedo in Balantičevimi verzi so prikazali njegovo življenje. Pričevalec prelat Šega pa je prikazal tisti dan, kateremu je bil sam priča.

Z zanimanjem smo poslušali študijo Justina Stanovnika o Balantičevem pesništvu: ali je bil domobranski pesnik (kar v Sloveniji zanikajo) ali ne? Lep in pieteten popoldan je bil sklenjen s pesmijo Čujte zvoniti.

Počutila sem se, kot da bi bila v Slovenski hiši na domobranski proslavi. Bilo smo povezani pesnik, poezija, Slovenija in Argentina.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Bližamo se koncu težkega in zapletenega leta. A namesto da bi bližina praznikov prinesla nekoliko miru in sprave, se politični in socialni pritisk stopnjujeta z novimi in razburljivimi dogodki.

Zgodovina se vrača. Kar nekaj dogodkov iz polpreteklega doba dobiva v zadnjem času novo moč in prihaja v ospredje. Eden teh je eksplozija vojaške tovarne v Rio Tercero, v Cordobi, kjer teorija namerne povzročitve (da se prikrije pomanjkanje orožja in smodnika, ki so ga pretihotapili na Hrvaško, baje čez Luko Koper) postaja vedno bolj verjetna. Te dni pa je dejansko „eksplozirala“ v javnosti zadeva podkupnin v senatu. Nove ugotovitve, zlasti pa priznanje tedanjega parlamentarnega tajnika (Mario Pontaquarto) sedaj potrjujejo to, o čemer je bila javnost tedaj prepričana, pa sodni postopki niso mogli dokazati: določeno število senatorjev je prejelo denar, da so glasovali za potrditev polemičnega zakona delavske fleksibilizacije.

Osvežimo si spomin. Bilo je aprila leta 2000. Vlada je Povezava, predsednik je bil Fernando de la Rúa, podpredsednik pa Chacho Alvarez. Čeprav je bila vladna formacija priznana levičarska, je zaradi težkega gospodarskega položaja skušala v vsem ubogati navodila Mednarodnega denarnega sklada (FMI). Pritisk te ustanove in tudi Svetovne banke je bil izreden v smeri, da bi znižali produktivne stroške argentinskih podjetij. Ker so smatrali, da je velikih stroškov kriva predvsem delavska zakonodaja, so zahtevali izglasovanje zakona delavske fleksibilizacije. Temu se je trdno upiral peronizem, pri deljenih CGT pa je vladna stran projekt podpirala, uporna pa ga odklanjala. Kazalo je, da se bo projekt zataknil v senatu, kjer je imel peronizem večino. A presenetljivo je vlada v zadnjem trenutku „našla“ potrebne glasove in zakon je bil potrjen. Po prvih sumnjah in javnih namigih, da postopek ni bil popolnoma prozoren, je podpredsednik (in ustavni predsednik senata) Alvarez zahteval globoko preiskavo in pojasnitev. Ker ga predsednik De la Rúa ni podprl, je Alvarez odstopil in povzročil prvo veliko krizo v Povezavi. Odtlej si vlada ni opomogla in še pred koncem leta je bil De la Rúa prisiljen, da je odstopil.

Zakon je stal pet milijonov. V dveh kovčkih je Mario Pontaquarto prenesel pet milijonov „iz SIDE v senat v prtljažniku avtomobila“, kot je priznal. Navaja imena senatorjev, ki naj bi denar prejeli. Čeprav njegove izjave niso popolnoma jasne, pa državni tožilci

menijo, da so po večini resnične. Zakaj pa naj bi denar prišel iz SIDE (Secretaría de Informaciones del Estado - državna obveščevalna služba)? Zelo enostavno: bil je edina vladna ustanova, kateri po zakonskem dovoljenju ni bilo treba dokazovati v kakšne namene uporablja fonde. V tistem letu je de la Rúa podpisal dekret, po katerem je SIDE dobila dodatnih 30 milijonov za svoje delovanje. Omenimo še, da je tedaj vladala konvertibilnost in en peso je bil enakovreden enemu dolarju.

In sedaj? Že tedaj je bil sprožen sodni postopek, izredno odmeven v javnosti, ki pa ni prinesel nobenega uspeha in je kazalo, da bo vsa zadeva, kot običajno v Argentini, mirno zašla v pozabo. Sedaj izbruh kaže obratno in gre po poti spremembe v smereh sodne ustanove. Po spremembi vlade in zlasti po zamenjavih v vrhovnem sodišču je kar nekaj procesov, ki so spali „spanje pravičnega“, znova oživelo in dobilo nov zagon: omenjena eksplozija v Rio Tercero, tožbe proti Mariji Juliji Alsogaray in še katerim bivšim funkcionarjem, tožba proti samemu Menemu, itd. Je to zagotovilo, da bo resnica prišla na dan in storilci kaznovani? Nobenega zagotovila nimamo, a vsaj upanje se je znova porodilo, in to je že nekaj. Vlada seveda trdi, da se v zadevo ne bo vtikala in prepustila delovanje sodišču.

Kirchner vs. los piqueteros? Pretekli teden je bilo že drugič, da je predsednik države z besedo napadel skupine, ki dnevno in brez logike izvajajo blokade cest. Prvič je bilo to, ko so preprečili delavskemu ministru, da bi zapustil poslopije ministrstva. Takrat je obljubil sodni nastop, a potem je vse zakrila megla. Sedaj je zavzel še bolj ostre pozicije, a obenem je obrazložil, da ne bo repozicije, ker „avtoriteta ni indiskriminirano pretepanje“. Te pocestne skupine pa je tudi obtožil, da so pod vplivom levičarskih strank. Se razume da skrajno levičarskih, saj je vlada sama na levi. Kaže, da tudi Kirchner (kot prej Duhalde) ne more več obvladati vseh teh skupin in gleda, kako bi jih potisnil ob stran. Oddaljitev od piketerov pa sovpada s približevanjem obema CGT, zlasti doslej „upornemu“ vodji sindikata prevoznikov (Hugo Moyano). Približanje je v zvezi z afero o korupciji v senatu (glej zgoraj), ob kateri je Moyano zahteval, da naj se razveljavi zakon o delavski fleksibilizaciji, ki da je bil neustavno sprejet. Vlada je s svoje strani že namenila predložiti novo zakonsko besedilo, kar v neki meri povzema sindikalne zahteve. Bomo vsaj imeli mirne praznike?

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

Tine Debeljak ČRNI KAMNITNIK — LOMA NEGRA

Uredil in dodal umetniške fotografije **Marko Vombergar**
Zbirka Loški razgledi, Doneski 9
Založba Družina in Muzejsko društvo Škofja Loka

Ob 100-letnici rojstva emigranta in slavista dr. Tineta Debeljaka smo se ga spomnili z več prireditvami. V Argentini so bile spominske proslave nanj kot častnega občana v Ramos Mejiji in v San Justu, v Sloveniji pa so priredili dokaj več. Pri Slavističnem društvu, kjer je bilo vloženo veliko Debeljakovega dela; v NUK - Narodni in univerzitetni knjižnici, kjer je mag. Rozina Švent priredila razstavo njegovih del, slik in rokopisov, glavno čast pa so mu pripravili v njegovem rojstnem kraju Škofji Loki. Tam je poleg postavitev spomenika izšla tudi nova knjiga, ki jo zamislil, pripravil in izvedel Debeljakov vnuk Marko Vombergar iz Argentine.

Prva leta, ko je Debeljak prišel v Argentino, je dobil delo v cementni tovarni Loma Negra, kakih 300 km od mesta sredi pampe. Tam je sameval, dokler ni prišla za njim družina leta 1954, in pisal svoja dela, pesmi, prevajal Martin Fiera. Kraj je prekrstil v „Črni“ Kamnitnik, to je namreč ime skalnatega hribočka ob Škofji Loki.

Vombergar je kraj obiskal, kakor tudi še slovenske staronasteljenice v njem, kolikor jih je še bilo. Prefotografiral je ves kraj, obenem pa ga je začela zanimati tamkajšnja usoda Debeljaka. Zasnova nekaj precej novega. V eni kn-

Pri predstavitvi v Kašči, od leve: povezovalc Jure Svoltšak, predsednik Muzejskega društva Škofja Loka Pavel Ferjančič in predstavitelj dr. Denis Poniž

jigi je zbral Debeljakovo prozo „Iz Črnega Kamnitnika“, ki jo je tedaj pisal in izdajal v raznih revijah in listih, ki jo bolj malo ljudi pozna. To so zgodbe iz življenja tamkajšnjih slovenskih delavcev, pa način življenja tamkaj.

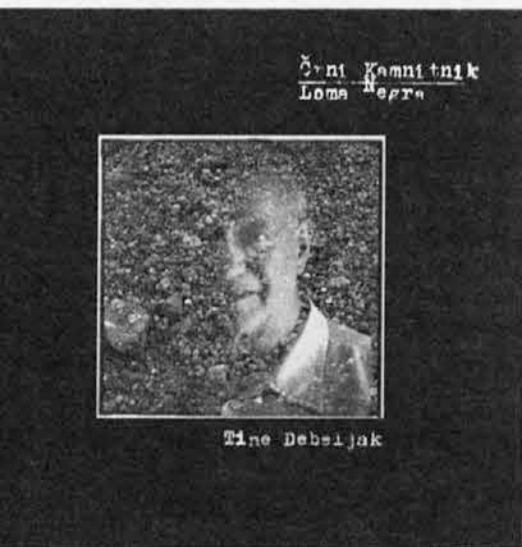
Poleg teh je Vombergar zbral še nekaj pesmi iz zbirke „Poljub“ in „Mariji, ki sta tedaj izšli in pričati o življenju v pampi. Nekaj posebnega pa so objavljena pisma ženi in otrokom iz tistih krajev in časov. Prizori iz težkega dela vzgoje na daljavo, polni hrepenenja po ženi in otrocih.

To je bilo delo za urednika knjige. Vombergarjevo posebno delo pa je bilo prikazati duha brezkončne pampe in majhne oaze - tovarne v njej. Prikaže nam slike s pampe pa slike iz tovarne, njegova pažnja se včasih obrne na majhne zapuščene in zarjavele žice, zavržene kotle, in podobne ostaline. Pampa ni negovana, je divja. In to nam je v svojih umetniških fotografijah dobro prikazal. Če primerjamo okolje z Debeljakovimi pismi in izdanimi deli, se lahko jasno spozna nasprotje, ki ga je bilo treba premagati.

Knjiga je tiskana v črno beli barvi in je po mnenju mnogih ena najlepših, ki jih je izdala Družina v zadnjem času.

Knjigo so v Loki predstavili v Kašči, ki drugače služi kot razstavno poslopije Miheličeve slikarske zbirke. Knjigo je prikazal dober poznavalec Debeljakovega dela dr. Denis Poniž.

K izdaji je tudi pripomogel Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

SLOVENCİ V ARGENTINI

RAMOS MEJIA

KIRKINČO TINČO

Slomškova šola, ki jo vodi Helena Rode, je za konec svojega šolskega leta pripravila otroško igrico, ki so jo predstavili staršem, ramaški skupnosti in gostom v Slomškovem domu. Obljubljajo, da jo bodo ponovili na začetni proslavi vseh šolskih otrok v Slovenski hiši.

Za to priložnost je Slomškova šola postavila na oder vse svoje šolarje, od tistih najmlajših, ki so prvič na odru, pa do dobrih, včasih odličnih prihodnjih igralcev.

Ta otroška igrica je - zanimivo - bila popolnoma

Pri Pačamami med Indijanci

lovanjem Pavla Erjavca, Marka Štrublja, Aleksandra Cestnika in Klaudivija Selana. Otroke je naučil pesmi Marcel Brula. Scenerijo, ki se je dala hitro menjati, je zamislila Andrea Quadri Brula, koordinirala je Karla Malovrh Jakoš s pomočnikom Aleksandrom Kastelicem in Karlom Pregljem. Fantastične obleke so izdelali Tonči Koželnik Malalan in pomočnice Olga Pregelj Mehle, Andreja Brula Cestnik, Vera Bohinc, Anka Smole Kokalj in skupina mamic.

Luči in zvok sta dobro upravljala Matjaž Ribnikar in Dani Cestnik. Šepetalke, ki jih pod odrom ni bilo slišati, so bile Erika Ribnikar, Aleksandra Omahna in Mojca Vombergar, maskirala je Danica Malovrh s sodelovanjem Marjanke Lenarčič Dobovšek in pomočnikov. Poseben aparat za diapozitive sta pripravila Dani Cestnik in Tone Rode, program za goste je izdelala Rozka Snoj. Že iz tega programa je lahko videti ogromno delo, ki so ga vsi ti opravili.

Seveda pa bom naštel vse otroke, ki so nastopili. Kot sem dejal, so bili na odru vsi šolarji. Glavno vlogo, Tinčeta Kirkinčo, je gladko odigral Pavel Oblak, ki je dobro igral, govoril ali pel. Učitelj Nandu, ki je spremljal igro in razlagal in prevajal kake težke besede v slovenščino, je bila Cintija Seljak. Prvo večjo skupino nogometašev kirkinčev so sestavljali Matija Urbančič, Maksi Jakoš, Damijan Re, Marjan Zakrajšek, Andrej Lenarčič, Niko Lucas in Jože Pregelj.

Drugi prizor v pragozdu - ptič tukan je bil Aleš Šmalc, prijazna Flaminga Minga Lucijana Jakoš, in druge flaminge Nataša Malovrh, Lucijana Seljak, Karla Stocca, Viktorija Loboda, Karolina Vester in Pavla Salcedo.

Pačamamo je igrala Veronika Rezelj, indijanke pa Štefi Bokalič, Gabrijela Oblak, Zofija Bokalič, Diana Smole, Viktorija Jakoš, Niko Malalan, Cecilija Petkovšek, Martin Marolt in Tomaž Selan. Dve lami (vsako sta predstavljala po dva igralca) Maja Podržaj in Lucija Montañez ter Tatjana Pustavrh in Kamila Salcedo. Še dva kaktusa Monika Pregelj in Nadja Dobovšek, Urpila pa Zofija Marolt ter kondor Zofija Loboda.

In prizor v Sloveniji. Boter jež Martin Smole in drugi ježi Martin Aguilar, Pavel Smole, Karel Mehle in Danijel Pregelj. Ježoznanstvenik Damijan Malalan, drevesa in otoci Nadja Jakoš, Matjaž Brula, Cecilija Loboda, Katja Malovrh, Katja Kavčič, Niko Selan, in Aleksander Jakoš.

Cel koš vabljivih hrušk so sestavljali Magdalena Rode, Damijan Dobovšek, Ignacij Mazieres, Nikanor Zakrajšek, Aleksander Stocca, Belen Lukas, Pavla Jakoš, Martin Loboda, Klara Šmalc, Natalija Podržaj, Martin Rezelj, Damjan Loboda, Tomaž Lenarčič, Marko Koželnik, Tomaž Rode, Mikaela Bokalič, Abril Escalier, Andrej Podržaj, Kristijan Smole, Aleksander Pregelj, Martin Pregelj, Matjaž Smole, Nadja Hribar, Magdalena Mazieres.

Naj naštejemo še navijače pri nogometu: Vrtec - Klara Aguilar, Veronika Brula, Augusto Escalier, Majda Godec, Roman Hribar, Andrej Jakoš, Tomaž Jakoš, Viktorija Kastelic, Andrej Kavčič, Andrej Kokalj, Tomaž Kokalj, Marko Loboda, Tomaž Marolt, Mikela Osterc, Lucijana Petkovšek, Cynthia Pregelj, Alenka Štrfiček, Marjanca Štrfiček, Sebastijan Žnidaršič in Matija Kočar. Učiteljici Olgi Bohinc in Patricija Mugerli.

Igra je pritegnila vse v dvorani, zaradi otrok, kostumov, fantazije, petja in tudi sporočila, ki ga je vsebovala. Režiserki, avtorici, igralcem in vsem zakulisnim pomagačem pa čestitamo k uspehu.

TD

IZ SLOMŠKOVEGA DOMA

Sklep šolskega leta

Osnovnošolski tečaj Antona Martina Slomška je v nedeljo, 23. novembra slovesno sklenil šolsko leto. Že maša je bila posvečena šolarjem, pri njej so pa tudi sodelovali s petjem, berili, prošjami in darovi.

Službo božjo je daroval župnik in katehet Franci Cukjati v zahvalo Bogu po namenu šolske skupnosti za prejete darove v šolskem letu.

Po maši je Mojca Vombergar uvedla pester program zaključne prireditve. Veselo razpoloženje ob sklepu šolskega leta so ustvarili otroci z navdušenim petjem ob posneti orkestralni spremljavi (pripravil in naučil Marcel Brula). Zapele so: Petelinček je na goro šel, Pri nas na Koroškem, Moj očka ima konjička dva, in Moja vas.

Letošnji osmošolci, ki se sedaj poslavljajo, so naslednji: Cintija Seljak, Monika Pregelj, Veronika Rezelj, Nataša Malovrh, Andrej Lenarčič in Maksi Jakoš. V slovo so predstavili nekaj svojega znanja: deklamirali so pesnitev Franceta Prešerna Ogrlar. Nato se je njih razredničarka Veronika Grabnar Pregelj od njih poslovila in zaželela, da nadaljujejo svojo slovensko pot v srednješolskem tečaju in v naši skupnosti. V imenu sošolcev se je učiteljem zahvalila Veronika Rezelj, nakar so trije najboljši učenci sedmega razreda sprejeli v varstvo šolsko zastavo: Zofija Loboda, Maja Podržaj in Pavel Oblak. V imenu odbora staršev se je Angelika Smole Selan zahvalila učiteljem za njihovo dragoceno delo. „Naj bo zavest, da skupno vzgajamo mlajše rodove njim v zadoščenje, darilca, ki ga vam poklanjamo, pa vsaj skromno priznanje“, je dodala.

V letu 2003 je v Slomškovi šoli poučeval naslednji učiteljski zbor: voditeljica Helena Rode, katehet Franci Cukjati, otroški vrtec Olgi Bohinc in Patricija Mugerli, 1. razred Aleksandra Omahna, 2. raz. Erika Ribnikar, 3. raz. Gabrijela Malovrh, 4. raz. Helena Rode, 5. raz. Mojca Vombergar, 6. raz. Helena Loboda Oblak, 7. raz. Meta Debeljak Vombergar in Veronika Grabnar Pregelj, 8. raz. Olga Šemrov Omahna, Veronika Grabnar Pregelj ter Meta Debeljak Vombergar, petje Marcel Brula, telovadba Alenka Čop Malovrh in Franci Urbančič, knjižničarki Kristina Kremžar Rode in Marjana Poznič Mazieres. V odboru staršev so letos sodelovali: Karla Malovrh Jakoš, Angelika Smole Selan, Tončka Koželnik Malalan, Sandra Malovrh Jakoš, Pavlinka Dobovšek Lenarčič, Sonja Tomazin Hribar in Ciril Loboda.

V sklepni besedi je voditeljica Slomškove šole strnila vsebino preteklega šolskega leta, se zahvalila vsej

skupnosti šole za sodelovanje, še posebej pa za uspešno pripravo in prepričani smo, da bo taka tudi izvedba, igre Kirkinčo Tinčo avtorice Marjane Šušteršič Rezelj in v režiji Andrejke Vombergar Štrfiček, kar je bil celoletni projekt šole. „Prosimo Boga, po posredovanju našega zavetnika blaženega škofa Antona Martina Slomška, naj blagoslovlja naše delo tudi v prihodnje“, je zaključila svoj nagovor voditeljica Helena.

Odsek ZSMŽ v Slomškovem domu je dejaven skozi celo leto. Glavno skrb je namenjena lajšanju potreb in stisk potrebnih rojakov v ramaškem okolišju. Poleg materialnih potreb skuša zadostiti tudi lajšanju zapuščenosti in samote s prijateljskimi obiski. Potrebna sredstva se zbira z darovi, pa tudi organizacijo dobrodelnih kosil z žrebanji dobitkov ter žrebanjem velikonočne in božične košare.

Skrbi tudi za družabnost in razvedrilo. V ta namen so bila organizirana z lepim uspehom izleta romanja v Schönstadt in San Nicolás. Zelo zanimiv in poučen je bil obisk kongresne palače in novega mestnega predela Puerto Madero.

Deset let je odsek požrtvovalno vodila Pavla Kovač Škraba. Na izredni seji 12. oktobra pa je odložila predsedniško mesto in bo v prihodnje sodelovala kot tajnica odseka. Predsedniško mesto je prevzela Metka Erjavec Tomazin.

Miklavževanje. Miklavžev praznik v Argentini nekako sovpadaja z zaključkom šolskega leta. Tudi v Slomškovi šoli so priprave na Miklavžev večer ena od zadnjih dejavnosti pred počitnicami. V soboto 6. decembra, prav na svetnikov god, so otroci v Domu težko pričakali Miklavža in njegovo spremstvo, saj dobrotnik ni bil radodaren samo z dobrimi nauki, ampak tudi s polnim košem daril.

Prvo sveto obhajilo. Ta lep družinski praznik so letos slavili kar v dvanajstih družinah Slomškovega doma. Po celoletni pripravi so otroci imeli slavje skupno z vrstniki drugih okolišev Velikega Buenos Airesa v slovenski cerkvi Marije Pomagaj na praznik Brezmadežne, v nedeljo 14. decembra pa je bila slovesna ponovitev prvega svetega obhajila v domači skupnosti v Slomškovem domu.

J.T.

CANKAR V RAČUNALNIKU

Pred 85. obletnico smrti Ivana Cankarja je založba Karantanija predstavila zgoščenko s Cankarjevimi besedili, v zbirki slovenskih klasikov. Pred Cankarjem so v tej obliki izšla še dela Josipa Jurčiča in Ivana Tavčarja, v zbirko pa bodo vključili tudi druge velikane slovenskega pisateljstva.

Med flamingi

drugačna od drugih otroških igric na splošno. Najprej je bila nekak musical, ko so otroci na odru peli solo, pa skupinske pesmi, v današnji formi, bila je napisana tukaj in zdaj. Napisala jo je prav za to priložnost prejšnja učiteljica Nani Šušteršič Rezelj in sicer v govoru in v verzih, pevnih. A tudi vsebinsko je bila drugačna; v igrici je bila za živalskimi maskami podano zelo novo, za nas aktualno sporočilo naših najmlajših: Mi smo otroci dveh domovin, žene nas sem ter tja, iz Argentine v Slovenijo in nazaj.

Da je bil tekst razumljivejši, so ga projicirali na platno.

Zgodba se razvija tako: Tinčo Kirkinčo (mulita, po slovensko pasavec) igra nogomet z ostalimi svojimi pasavci - prijatelji, pa ga zagrabijo bolečine. Odpravi se na argentinski sever iskat zdravila. Najprej zaide v tropski gozd v Čaku, kjer se znajde med flamingi, ki ga hočejo pregovoriti, naj ostane med njimi. Tinčo odkloni in gre naprej v visoko in puščavsko puno k Pačamami, tamkajšnji skrivnostni boginji - vladarici.

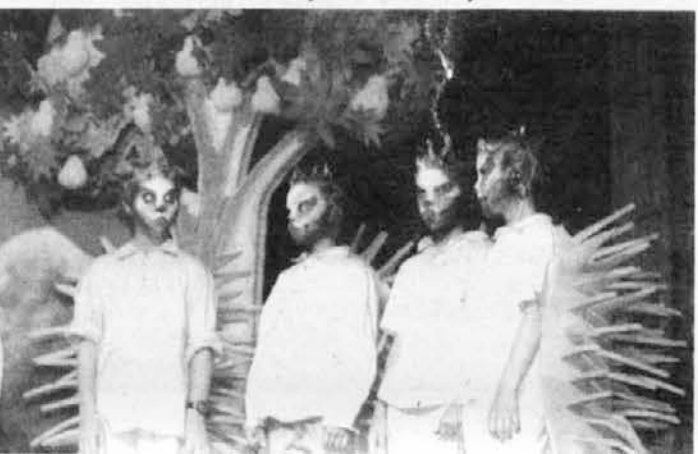
Ta mu pripoveduje o zgodbi tamkajšnjih Indijancev, o njih neposlušnosti in kazni.

Nato ga andsko letalo - kondor - na svojih perutih ponese v Slovenijo, kjer ga sprejmejo ježi, ki so mu vsaj najbolj podobni. Čudijo se mu, kako je različen od njih, in končno ugotovijo, da je produkt razvoja slovenskih ježev v pasavce v argentinski pampi. Ponudijo mu slastnih hrušk. Tinču je kraj všeč, ostal bi tam, a spet začuti novo bolečino, novo domotožje po Argentini. Igra se konča s spoznanjem o dvojnosti, pa naj bo kjerkoli, a ostane prijatelj z vsemi.

Igro je pripravila Andrejka Vombergar Štrfiček, ki je že nekaj takih igric spravila na oder. Njeno delo je bilo uspešno, porazdelila je vloge na pravi način, naučila besedilo, igra je tekla brez zatiklajev.

Seveda pa je treba naštet še druge, ki so poživili in udeleženi igro. To so Pavlinka Vombergar s pripravo plesov, priredba glasbe Martin Dobovšek in Dani Cestnik s sode-

Med ježi v Sloveniji

Vesele hruške

Zaključek srednješolskega tečaja

Ko se pomlad preliva v poletje, nam toplota naznanja, da se bližajo težko pričakovane počitnice. Tudi dijaki in profesorji Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka smo se navdušeno pripravljali na končne izpite in se oddahnili šele v soboto, 15. novembra, ko smo zaključili tečaj.

Zbrali smo se v šolskih prostorih Slovenske hiše, kjer so razredniki razdelili spričevala. Za vse prejete milosti in blagoslov pri študiju smo se zahvalili pri sv. maši, ki jo je daroval delegat dr. Jure Rode.

Po sv. maši smo v dvorani škofa Rožmana nadaljevali prireditve. V vhodni veži je bila razstava, ki jo je pripravila prof. Mirjam Oblak z dijaki drugega in tretjega letnika. Predstavili so slovenska etnografska območja v slikah.

Prireditve se je pričela, ko so lanske najboljši dijaki prinesli v dvorano argentinsko, slovensko in papeško zastavo ter smo zapeli obe himni. Program prireditve je vodil arh. Jure Vombergar, ki je pozdravil povabljenе goste, dijake, starše in vse navzoče. Prva je spregovorila ravnateljica tečaja prof. Neda Vesel Dolenc. Omenila je uspešno, pa tudi manj uspešno učenje dijakov in priporočila, naj si vsi, dijaki, profesorji in starši, izprašamo vest,

dijakom petega letnika, ki so končali srednješolski tečaj. V njihovem imenu se je profesorjem in staršem zahvalila Gabrijela Vasle. Petošolci so tudi letos pripravili svoj almanah pod vodstvom prof. Metke Mizerit z naslovom „Naši domovi.“ Dijaki so ga ponesli v Slovenijo, na prireditvi pa so ga podarili profesorjem. V imenu staršev petošolcev je spregovorila Ema Marušič.

Sledila je akademija: dijaki prvega letnika so pod vodstvom profesorja žive besede Lojzeta Rezlja nastopili z recitacijami: „Zlata skrinja“ in „Najlepša dragotina.“ Lepo so zapeli tudi pesmi: „Tam, kjer teče bistra Zila“, „Kukavica“ in „Marko skače.“ Naučila jih je prof. Lučka Marinček Kastelic. Dijaki drugega letnika so zapeli pesem „Srce je žalostno.“ Pripravil jih je Rok Fink. Petošolci so recitali Poezijo Franceta Papeža „Biti zdoma“ in začetne kitice Prešernove „Lepe Vide“ v šestih jezikih. Drugi, tretji in četrti letnik je pod vodstvom prof. Mirjam Oblak predstavil alpsko etnografsko območje; zaplesali so tudi gorenjske narodne plesne. Prvi letnik je recital še Prešernovo „Zdravljico.“

Kot je že dolgoletni običaj, so petošolci nastopajočim abiturientom predali „ključ učenosti.“ Z običajnim humorjem so tudi letos opravili to „važno“ nalogo. Petošolci so še zaplesali „carnavalito“, folklorni ples argentinskega severa. Vsi skupaj pa smo zapeli pesem „Slovenija v svetu“ in s tem končali prireditve. Veselo so dijaki odhajali na počitnice, da si naberejo novih moči za prihodnje leto.

kako smo opravili svoje delo. Priporočila je, naj dijaki tudi med počitnicami gojijo slovenski jezik, petje in molitev. Poslovala se je od petošolcev (27 po številu), ki odhajajo s tečaja, in jim želela mnogo uspehov pri njihovem nadaljnjem študiju in sreče v življenju. Čestitala je tudi dr. Marku Kremžarju, ustanovitelju tečaja, ki je letos izpolnil petindemdeset let življenja.

Profesorjski zbor je izbral najboljše dijake, ki so za nagrado prejeli slovenske knjige. Ti so: za prvi letnik Marjanka Oblak in Mikaela Omahna; za drugi letnik Marjanka Grohar in Marjana Rožanec; za tretji letnik Jože Rožanec; za četrti letnik Andrejka Kinkelj in za peti letnik Gabrijela Vasle. Poleg knjige je dobila še srebrnik, dar dr. Petra Urbanca iz Kanade.

Ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc in razredničarka prof. Metka Mizerit sta razdelili spričevala in diplome

75 let dr. Marka Kremžarja

Ne bomo tu govorili o življenjski poti dr. Marka Kremžarja, saj lahko pogledamo, kaj smo pisali pred petimi leti.

Ne gre za politično delo in uspehe na poti k demokratizaciji Slovenije. Ne gre nam tudi za obširno, zanimivo in važno delo kot pisatelja in dramatika, ki je izdal že precej knjig.

Gre nam predvsem za prikaz Kremžarja kot vzgojitelja in šolnika. Koliko novih pogledov in novega dela je Kremžar posvetil mladini, predvsem slovenski mladini v Argentini. Gotovo je največji njegov doprinos v zvezi s srednješolskim tečajem.

Proti koncu petdesetih let prejšnjega stoletja je mladina, zbrana v študentskem društvu, prosila dr. Marka Kremžarja, da jim pomaga pri literarnem tečaju. Zbirali bi se ob njem da bi jim kaj povedal, in pozneje popravi njihove literarne prispevke in se tako posvetil izboljšavi njihove slovenščine in kulture.

Z veseljem je sprejel to delo in ga vestno opravljal. Mladina je nato svoje izdelke objavila v Mladinski vezi, ki je izšla iz tega kroga.

A Kremžar je uvidel, da bi se lahko to delo razširilo in dobilo širši, šolski, ne le literarni značaj. Pogovoril se je v Akademskem starešinstvu, ki mu je obljubilo pomoč, ter pričel s Srednješolskim tečajem. Pomagali so mu dva, trije člani SKAS.; msgr. Orehar je učil verouk, Jurčec zgodovino, Poznič zemljepis, sam pa še dalje slovenščino. Že od prvih let dalje so se profesorji menjavali, učne ure tudi, šola je rasla iz razreda v razred, dokler se ne spremenila v popolni šolski tečaj.

Dr. Kremžar ga je prva leta vodil sam, a ko je delo naraslo in se tečaj uveljavil, je domneval, da ne sme viseti vse na eni sami osebi, ker tako ponavadi tudi za-

mre z odhodom te. A tečaj je bil preveč važen. Zato je prostovoljno prenehal biti ravnatelj in je organiziral volitve za novega ravnatelja. Prepričal je profesorje o potrebi novega ravnatelja.

Tako so se zvrstili novi ravnatelji, drug za drugim. Kremžar pa je ostal na tečaju kot profesor, predvsem idejne vzgoje. S svojim nasvetom je sodeloval pri profesorjskih sejah, dajal je smernice in posredoval pri reševanju problemov. Njegova beseda kot ustanovitelja in idejnega voditelja je veliko koristila.

In še danes, po več kot štirideletih, še vedno prihaja redno na tečaj in poučuje svoj predmet. Še vedno ostaja v stiku z mladino, z njih vzgojo, a tudi s profesorji.

Tečaj ne kaže nobenega znaka utrujenosti, potrebe se spreminjajo, a tečaj bo stal še dolga leta.

Kakor tečaj nosi zaradi hvaležnosti ime ravn. Marka Bajuka, ki je vzbudil slovensko šolstvo v taboriščih, so vsi - to je večina, ki so šli skozi tečaj - študenti hvaležni dr. Marku Kremžarju za pričetek in skrb za tečaj v Argentini. Kremžar je spoznal potrebno po njem in izkoristil pravo priliko. Naj še dolga leta izkazuje svojo naklonjenost mladim Slovincem v Argentini preko tega tečaja.

TD

Almanah RAST XXXII

NAŠI DOMOVI

Kakor že vrsto let, so tudi letošnji petošolci pripravili svoj almanah in ga izdali pred odhodom v Slovenijo. Prof. Metka Mizerit, ki jih je pri tem delu vodila, v uvodnem članku takole utemeljuje snov letošnjega almanaha:

Petinpetdeset let je poteklo, odkar so se vaši stari starši naselili v Argentini. Nasilen beg iz domovine jih je pripeljal najprej v begunska taborišča, potem pa v nov, za njih tuj svet. Prva njihova misel je bila: „Družina potrebuje streho, dom.“ Pa tudi razširjena družina, slovenska skupnost, je potrebovala dom, kjer bi se rojaki zbirali, gojili kulturno življenje, slovensko besedo in pesem, kjer bi molili po slovensko. Ko vaši stari starši še niso dokončali svojih lastnih družinskih domov, so že mislili na skupnega. Iz nič so začeli. Tam, kjer so pred petdesetimi leti stale stare, na pol podrti hiše ali prazna zemljišča, stojijo danes lepe, moderne stavbe. To je dediščina, ki so vam jo zapustili vaši stari starši. Zdelo se mi je, da se ne zavadamo, koliko truda so vložili naši predniki v ta dar, zato sem izbrala za snov letošnjega almanaha RAST-i XXXII zgodovino in opis naših domov.

Slovenska hiša je naš skupni dom. Njeno zgodovino je napisal Kristjan Kopač. Kaj nam ta dom pomeni, je povedal Pavel Grohar, ki je tudi opisal prostore in dejavnosti, ki se vrše v njej. Slovensko cerkev Marije Pomagaj je orisala Marjana Kržišnik. Da rad prihaja v Slovensko hišo, posebno še na mladinske prireditve, je poudaril Andrej Šuc.

Na zeleni Pristavi ima svoj dom Društvo Slovenska pristava. To je oaza v velikem Buenos Airesu, meni Cecilija Kocmur. Stavbo je opisal Aleks Mele, naštel pa je tudi dejavnosti, ki se redno vrše na Pristavi. Za Cecilijo Čop je Pristava njen drugi dom, ker se tukaj počuti zelo lepo, posebno še med mladimi. Andrej Pograjc je napisal svoje spomine na slovensko šolo Franceta Prešerna, ki deluje že

petdeset let. Nje duša je bila gospodična Mija Markež. Živahno delovanje na Pristavi je orisala Janika Urbančič.

V Argentini imamo Slovensko vas. Ustanovil jo je msgr. Janez Hladnik, zato nosi Slovenski dom njegovo ime. Marija Gerkman nam je napisala zgodovino Slovenske vasi in

Hladnikovega doma. Prva slovenska cerkev v Argentini je posvečena Mariji Kraljici. Zgradili so jo lazaristi; opisala jo je Sonja Rozina. Valentin Grbec je opisal Hladnikov dom in življenje v njem.

Tudi v San Justu imajo Slovenci svoj skupni dom, ki se imenuje Naš dom San Justo. Njegovo zgodovino je napisala Veronika Kržišnik. Prostore Našega doma je opisal Nikolaj Falduto, ki trdi, da je veliko svojega slovenskega življenja preživel v njem. Dejavnosti v domu je zapisal Pavel Urbančič. Karina Marušič je hodila v slovensko šolo, ki nosi ime po pesniku Francetu Balantiču. Tudi Martin Falduto se lepo spominja svojih šolskih let. Za Andreja Radoša so bila to blažena leta. Mladinski dan v Našem

domu je opisal Nikolaj Radoš.

V Ramos Mejiji se slovenski rojaki zbiramo v Slomškovem domu. Zgodovino in opis doma je pripravil Nikolaj Cepeda. Za Gabrijelo Vasle je Slomškov dom slovenski otok v argentinski pampi. Spominja se šole, prihoda sv. Miklavža in slovenskega dne leta 1999, ko je bil škof Anton Martin Slomšek proglašen za blaženega.

Na severnem delu Velikega Buena Airesa se je tudi naselila večja skupina rojakov. V teku let so sezidali Slovenski dom v Carapachayu. To je zapisal Damijan Cuny v svojem prispevku. Ana Marija Korošec pa je opisala življenje in delovanje v domu.

Na vse konce velikega predmestja je zaneslo naše rojake. Tudi v San Martinu so si zgradili Slovenski dom. Njegove začetke je opisala Veronika Ullua Zorko. Za Martina Jermana je Slovenski dom preljubi dragi dom, opisal je stavbo in prostore. Ana Marija Rapetti je tam hodila v šolo dr. Gregorija Rožmana, ki je že praznovala petdesetletnico ustanovitve in delovanja, kakor piše Tatjana Truden.

Almanah ima na naslovni strani lep znak RAST-i XXXII, na zadnji platnici pa njihovo fotografijo. Krasijo ga fotografije in grbi naših skupnih domov. Oblikovanje in tisk je delo podjetja Artes Gráficas; lastnik je Bogo Rozina. Izdajo almanaha so omogočili številni dobrotniki z oglasi, ki so jih nabrali starši petošolcev, za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Metka Mizerit

Pismo bralcev

Haedo, 25. novembra 2003

Spoštovani g. urednik!

Skoraj prisiljen sem odgovoriti na dve kritiki mojih zadnjih dveh pisem, ki ste ju objavili v Vašem tedniku.

V prvem pismu sem se pridružil izjavi primorskih izobražencev o prizadevanju za ohranitev slovenščine in tudi za njen nadaljnji „pravilni“ razvoj. Pokazal sem pa tudi na nekaj primerov razslovenjenja. Zaradi tega so mi očitali, da pišem in zagovarjam arhaično slovenščino.

Tudi v španščini se včasih za „zlato stoletje“ uporablja izraz „arhaičen“ nam. klasičen. Toda kdor je prvi med Slovenci uporabil ta izraz za slovensko izseljenko govoričo v Argentini, nedvomno ni vedel, kaj pomeni izraz arhaičen. „Arhé“ je v klasični grščini pomenil prazvor, pravir, začetek vsega. Na kaj se torej nanašajo osebe, ki nam očitajo arhaičnost? Da pišemo kakor v stoletjih naseljevanja (v 6. in 7. stol.)? ali kot za časa brižinskih spomenikov? ali kot v 16. stol., ko so bile natiskale prve knjige v slovenščini? ali kot v začetku novega slovstvenega delovanja v 19. stoletju? ali kot v dobi zavednih slovenskih učenjakov (Ramovš idr.) v desetletjih srbskega monarhističnega centralizma? ali na nekaj manjših napredkov in precej ritanja pod diktaturo „babjeka“ Tita (Der Spiegel in Delo, v tednu od 12. do 19. oktobra) in njegovih priliznih prisklednikov?

Čudno je, da so v dobi srbskega pritiska doma znali skovati nekaj lepih izrazov (tovornjak, stolpnica idr.) in da so jih sposobni iznajti tudi sedaj, npr. v informatiki (medmrežje, spletna stran, brskalnik ipd.).

Toda po drugi strani so začeli posnemati Srbe („Piši tako, kot govoriš“) in zdaj imamo šekspirske drame, njutnsko fiziko, timske performance in zapadamo v konfekcijo vsakdanjika itd. (Če ne veste, kaj to pomeni, ste arhaični.) Zdaj ima tretja slovenska univerza na Primorskem menedžersko fakulteto, kar se menda nekaterim izredno lepo sliši! Namesto nekdanjega in splošno sprejete „stolpca“, še dr. Rebula v naslovu v vašem listu govori o „kolumnah“. Ali se res ne zavedamo, da je (bil?) v marsičem slovenski jezik bogatejši od kakega drugega? Če bo šlo tako naprej, bomo s časom vsem stebrom rekli kolumne, vlakom treni, letalom avioni; ne bomo šli na sprehode, izlete, potovanja, ampak na „tripe“ (tako zaglavje ima Delo)... - navsezadnje pa bomo sprejeli vse tujke, katerim bomo kvečjemu dajali slovenske „končnice“ (obrazilo...)

V domovini so nekateri nasledili angleškemu „nepripravljenemu učenjaku“, ki je pred kratkim prerokoval, da slovenščina ne bo izumrla, ker je sposobna sprejeti nove tujke. Kot da bi bili Slovenci Angleži! A v Sloveniji je morda več slovangleščine kot med nami slovežanščine. Če bi res sprejemali tujke na debelo in se ne trudili za kovanje slovenskih izrazov, bi slovenščina v takem primeru izumrla še prej kakor Slovenci - do česar statistično in verjetnostno (probabilistično) ni več tako daleč, če se Slovenci ne „spreobrnejo“, ker spremeniti se bi bilo premalo.

Pišimo torej po svoje, to se pravi, v nespačeni in neomadeževani slovenščini še vnaprej. Dolga desetletja so nas v domovini imeli za reaktorje, ker nismo hoteli sprejeti komunistične revolucije z njeno „svobodo“, in tudi ne laži-znanstvene zgodovinske predoločnosti o koncu liberalizma, zmagi „proletariata“, socialistične in na koncu komunistične dobe (ki bi ji seveda bilo treba reči: faza!). Kdo je preobstal, ne da bi se bil (vsaj začasno ali za stalno) prelevil? O tem naj sodi zgodovina. Toda mi smo v bistvu ostali, kar smo bili, šli pa smo z zgodovino naprej.

Ni nam vseeno, če pišemo „z Slovenijo“ ali „s Slovenijo“, „s Ljubljano“ ali „z Ljubljano“! Nočemo deliti besede, kot se nam zdi, ali pod vplivom tuje tehnologije: **pos-lanec**, namesto: **po-slanec**. Uporabljajmo še vnaprej dvojino: učiteljci sta (nam. bolj pravilnega, a opuščena: ste) šli, ne: šle. Zakaj, npr., 29. oktober 2003 in ne 29. oktobra 2003 - kot vsi Slovani in tudi Španci (29 de octubre 2003)? Tudi nočemo nepotrebnih tujk! V slogu hočemo slovenski način izražanja, ne dolgozveznega, mnogostavnega in nerazumljivega blebetanja, na debelo potresenega s pocestnimi ali laži-znanstvenimi tujkami-spačenkami. Kdor piše, mora misliti, toda misliti po slovensko. Tisti, ki nam očitajo arhaičnost, ne mislijo slovensko! Vprašanje je, če jih sploh navdaja slovenska miselnost. Ponavlja se vprašanje, a zdaj na drugem področju: kdo je izdajalec, kolaboracionist, renegat?

Pred kratkim sta izjavili dve argentinski akademiji (de Letras - slovstvena - in de Educación - vzgojna): obubožanje jezika slabi narod in narodno zavest, škoduje pa tudi osebnemu razvoju posameznikov. In vendar je špansko govorečih na svetu že skoraj 400 milijonov in zmerom več, v ZDA že skoraj 20% in zmerom več! Nas Slovencev pa manj kot dva milijona in zmerom manj!

Prihodnjič 2. del

NAŠA SKUPNOST ŽIVI

Za prvi petek so bile po naših krajevnih domovih svete ure.

V soboto, 6. decembra je bila v Rožmanovem zavetišču vsakoletna prireditev z mašo in skupnim kosilom.

Isto nedeljo je bil v slovenski hiši občni zbor mladinskih organizacij SDO in SFZ, združen s skupno mašo.

Prav isto nedeljo je bilo v Slomškovem domu v Ramos Mejiji predavanje arh. Ivana Kogovška o patru Martinu Rupniku.

V ponedeljek, 8. decembra je bilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj prvo sveto obhajilo.

Isti dan je bil v Baragovi šoli v Slovenski vasi zaključek šolskega leta.

V četrtek, 11. decembra je bil v Slovenski hiši redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena. Vodila ga je predsednica Pavlina Dobovšek.

V petek, 12. decembra je bilo v Slovenski hiši zborovanje Konference za Ar-

gentino Svetovnega slovenskega kongresa.

V soboto, 13. decembra je bila na Pristavi v Castelarju XIV. veselica narodnih plesov v priredbi slovenske folklorne skupine. Sodelovale so še argentinska, nemška, poljska in portugalska skupnosti.

V nedeljo, 14. decembra je bil v kapeli zavoda Srca Jezusovega nasproti Slovenskega doma San Martin božični koncert.

Isti dan je bila v slovenski hiši poldnevna božična duhovna obnova za žene. Vodil jo je pater dr. Alojzij Kukovica.

Enako isti dan opoldan je bil v Hladnikovem domu v Slovenski vasi v Lanusu članski asado.

Odbornice Zveze slovenskih mater in žena so naredile 70 velikih božičnih živilskih paketov, katere je s svojim darom omogočila družina Hermana Zupana. Rojaki so ta božični dar s hvaležnostjo sprejeli.

D-ova za Tiskovni referat Zedinjene Slovenije

SLOVENSKE JEDI

Praznični čas

„Naša družina“ (priloga tednika „Družina“) je objavila nasvete, kako naj pripravimo adventni venček. V Sloveniji se je torej še ohranila navada iz prejšnjega stoletja, ko so naše družine v pričakovanju rojstva Odrešenika praznovale adventne nedelje. Takrat so se vsi zbrali ob družinski mizi in ob prižgani sveči na adventnem vencu molili in peli adventne pesmi, mati pa je navadno ponudila doma pečeno pecivo in vroč lipov čaj z medom. „Naša družina“ tudi prinaša sledeči recept za

SVETOPISEMSKI MEDENI KOLAČ

Ta kolač omenja Druga Mojzesova knjiga: „Izraelska hiša je temu kruhu dala ime mana; bila je bela kakor koriandrovo seme in imela je okus po medenem kolaču“ (2 Mz 16, 31).

3 žlice olja, 10 dkg sladkorja in velika žlica medu, 40 dkg moke, 1/4 litra vode, malo soli, pol žličke mletega cimeta, čajna žlička soda bikarbone in pecilni prašek, 3 žlice marmelade.

Sestavine naj bodo sobne temperature, med naj bo vroč. Vse dobro premešaj z električnim mešalnikom. Preden vmešate moko, ji dodajte sodo bikarbono in pecilni prašek. Testo je nekoliko bolj gosto. Dodajte mu:

15 dkg rozin, 10 dkg narezanih mandljev (lahko so tudi prazni lešniki), 10 dkg narezanih suhih jg.

Pecite v namazanem in z drobtinami posutem podolgovatem pekaču pri primerni temperaturi 180° C od 40 do 45 minut.

Ohlajen kolač narežite in ponudite vašim najdražjim, saj je eno od redkih peciv brez jajc in ne vsebuje holesterola.

V knjigi „Kuharica“ pa Marija Remec poleg raznih vrst potic navaja tudi cenene recepte za božični čas, katerih so se naše gospodinje rade posluževale.

BOŽIČNA PENASTA TORTA

Stepaj v kotličku s šibico najprej na sopari, da se segreje, in nato še na hladnem pol ure 3 cela jajca, 1 rumenjaki in 12 dkg sladkorja. Nato primešaj nekoliko drobno zrezane limonine lupine in 12 dkg moke, stresi testo v tortni model in ga rumenkasto zapecij. Pečeno torto pomaži po vrhu z dušenimi jabolki, po vrhu jabolk nadevaj beljakovo peno, vrh pene pa natakni precej gosto olupljene, na podolgaste rezance zrezane in v pečici malo zarumenjene mandeljne. Nato postavi vse skupaj še za nekaj minut v pečico, da nekoliko zarumeni.

NOVOLETNA TORTA BREZ JAJC

Stresi na desko 25 dkg moke, pridaj 10 dkg sladkorja, za polno kavno žlico cimeta, pol pecilnega praška, 8 dkg kuhanega masla in 8 žlic rdečega ali črnega vina. Iz vsega napravi testo, ga razvaljaj za pol prsta na debelo, odreži s tortnim obodom kolobar in ga položi v pomazan tortni model. Iz ostalega testa razvaljaj z rokami za mezinec debele paličice in jih položi v obliki mreže po torti; rob obmeji s testom, in sicer ga zvaljaj v paličice kakor za mrežo in zvij dve paličici skupaj. Med mrežo dajaj v vsako kotanjo pol žličice mezge, postavi torto v pečico in jo počasi peci tri četrt ure. Pečeno potresi s sladkorjem in postavi mrzlo na mizo. Ta torta je zelo poceni in ostane več dni sveža.

Priredila D-ova

Marija Remec

Ko smo v nekaterih zadnjih številkah objavljali razne recepte Marije Remčeve, se je marsikatera vprašala, kdo je to. „Ne poznamo je,“ so mi dejale.

Marija Debevec poročena Remec je bila pred vojsko zelo poznana v Sloveniji po svojih kuharskih knjigah, po katerih so vsi kuhali. Poročena je bila z gimnazijskim ravnateljem in politikom Bogumilom Remcem, ki je umrl tu v Buenos Airesu. Imela sta otroke Bogumila, jezuita, akad. slikarico Baro Remec, trgovko Vlado in Vero, ki se je poročila z dr. Tinotom Debeljakom.

Zato nam kaj več o njej lahko povedo člani zadnje družine.

Pripravila D-ova

Rodila se je leta 1869 v Begunjah pri Cerknici. Otroci so se kmalu raztepli po svetu. En brat, Jakob, je bil lastnik katoliškega časopisa v Severni Ameriki Ameriška domovina (ki izhaja še sedaj), drugi, profesor klasičnih jezikov Jože, pa je prvi prevedel Dantejevo Božansko komedijo v

slovenščino in je bil urednik Doma in sveta.

Temu je mlada Marija gosposinjila in se tako uvala v kuhunjo. Delovala je veliko v Vincencijevi konferenci, Krščansko socialni ženski zvezi in drugih dobrodelnih organizacijah ter pri pripravi raznih prireditev.

Bila je izvrstna kuharica, ki je poznala revščino v slovenskih kmečkih in delavskih družinah. Pa še vojska je nastopila. Tedaj je bila v višjih slojih moderna Kalinškova kuharica, katere recepti so se glasili približno tako: „Vzemi 10 jajc ...“.

Zato je Marija Debevec, poročena Remec, ki je bila prijateljica pisatelja Finž-

Remčeva varčne kuharice, leta 1931, pri Družbi sv. Mohorja v Celju

PRIHODNJA ŠTEVILKA BO IZŠLA
PO BOŽIČNIH PRAZNIKI
1. JANUARJA 2004

DRUŽBA SV. MOHORJA
v Celju 1931

Tonetu Japlju v spomin

Kar verjeti nismo mogli, da si odšel. Tvoj odhod nas žalosti in ga težko dojemamo. Tolaži nas misel, da si po prestanem trpljenju odšel iz te solzne doline v objem večne Dobrote. Bridka je ta doba, ko iz naše srede odhajajo naše ljube sestre in bratje, naši dobri prijatelji, na katere smo bili tesno navezani.

S teboj dragi Tone smo izgubili enega odličnih ljudi, dobrega očeta in zvestega prijatelja. Miramarska srenja je izgubila enega svojih stebrov in velikih sodelavcev.

Spoznala sva se že pred mnogimi desetletji, ko sem prvič pišal občudovat morsko obalo v Miramaru. Takoj me je osvojil tvoj ljubeznjivi nasmeh, tvoja prijazna in tehtna beseda. Družilo naju je zanimanje za mnogo lepih stvari in ne nazadnje do pisatelja Ivana Cankarja. Mnogo odlomkov iz njegovih del si mi izvrstno podal iz glave. Res, dober Vrhničan!

Ko sva z ženo preurejala počitniško hišico, si tam z veliko iznajdljivostjo sodeloval in je prenova tudi po tvoji zaslugi lepo uspela. Stiki so postajali pogostejši in se razvili v iskreno prijateljstvo. Ob obiskih prijetni pogovori in pomoč, čez leto pa pisma. Dober družabnik in duhovit pisec. S kakšno skrbjo si gojil svoj vrt z zelenjavo in sadnim drevjem, trto in robidnicami. In tvoja velika odgovornost za vse, kar je bilo potrebno pri obredih svetih maš, ki so se darovale za naše rojake. Bil si res zaveden Slovenec in navdušen podpornik in bralec našega tiska, doma v politiki in na tekočem v mnogih problemih. Zadnje desetletje si skoraj vsako leto obiskal domovino, svoje sorodnike, zlasti sina Marka, ki vodi župnijo na Dolenjskem. Nikdar se nisi dolgočasil. Ob nedeljah si pisal pisma, reševal križanke, urejal znamke ali prebiral naš tisk. Tudi prijateljski družbi si se rad pridružil.

Dragi Tone! Bil si nam velik in dober prijatelj, zglede zavednega Slovenca in kristjana. Dokončal si svoj boj in se podal v Njegov objem. Spočij se v tej argentinski zemlji in prosim za nas Boga, da bomo tudi mi nekoč uživali srečo povečanih, kakor jo gotovo uživaš ti, ki si bil vedno zvest njegovim Dobroti. Hvala ti.

Dragi Tone, počivaj v miru!

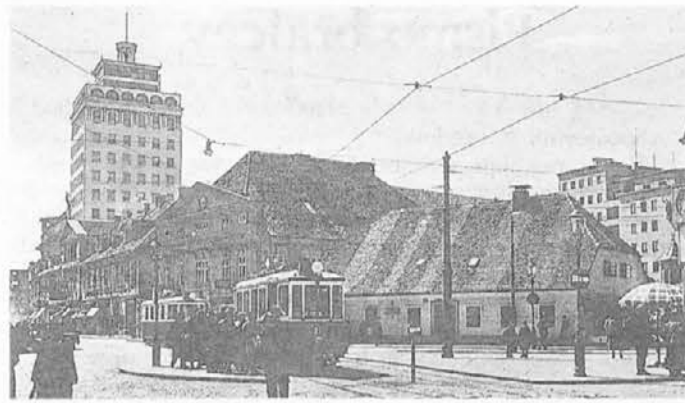
Marjan

Nebotičnik v Ljubljani kulturni spomenik

Vlada je sprejela odlok o razglasitvi stavbnega kompleksa Nebotičnik s stanovanjskim blokom Štefanova 3 in 5 v Ljubljani za kulturni spomenik državnega pomena z lastnostmi umetnostnega in arhitekturnega spomenika. Enoti imata zaradi kulturnih, umetnostnih in arhitekturnih ter zgodovinskih lastnosti poseben pomen za Slovenijo. Nebotičnik je bil zgrajen po načrtih arhitekta Vladimira Šubica in sodelavcev v obdobju bana Natlačena.

Armiranobetonska skelna konstrukcija je v času izgradnje predstavljala izjemen tehnološki dosežek, prvo stolpnico v Ljubljani in tedaj najvišjo stavbo tudi na Balkanu. Kiparski okras je delo kiparjev Lojzeta Dolinarja in Franceta Goršeta. Nebotičnik je nedeljivo povezan s stanovanjskim blokom Štefanova 3 in 5, delom istega avtorja. Čeprav danes nebotičnik ni najvišja stavba v Ljubljani, je poleg Gradu najbolj spoznavna točka mesta.

Andrejka Dolinar - nagrajena

Priznana slovenska umetnica v Argentini Andrejka Dolinar je bila odlikovana s prvo nagrado, 13. decembra t. l. v "XXV Salón Nacional de Pintura 2003", v Museo Municipal de Bellas Artes v Lujanu.

Predstavila je akril 150x150 cm z naslovom "Soñando ritmos".

Na natečaju je bilo predstavljenih 111 del slikarjev iz raznih krajev Argentine. Nagrajeno delo bo ostalo v stalni lasti omenjenega muzeja.

Strel v Mar del Plati

Martin Strel je po končanem projektu Parana 2003 odšel v Mar del Plato, najbolj turistično mesto v Argentini, ki ima več kot 46 km plaž, 700 hotelov in 2,5 milijona turističnih postelj. Letno jo obišče tri do štiri milijone turistov. Ravno v tem času se začne glavna turistična sezona. Morje (Atlantik) je ob obali precej hladno, le kakih 15 stopinj Celzija.

Martin ima tu nekaj dobrih prijateljev, s katerimi so ob zaključku projekta Parana 2003 pripravili simbolično plavanje za medije. Skupaj s Claudiom Plitom, svetovno znanim maratonskim plavalcem, in z nekaj

njegovimi učenci je Martin preplaval nekaj kilometrov ob hladni obali Atlantika. Kmalu po štartu so se plavalcem pridružili tujci, ki so očitno Martina vzeli za svojega, ker je plaval v črni plavalni obleki Orca. Plavalci so ves čas zelo blizu in kar precej motili mlajše plavalce, ki jih niso najbolj vajeni.

Bil je pa to zelo lep scenarij za vso spremljevalno ekipo. Proti koncu plavanja je začel pihati še zelo močan veter in dvignil precej visoke valove. Domačini sicer pravijo, da so visoki valovi in mrzla voda čisto običajni za ta del atlantske obale.

*Bog živi ves slovenski svet,
brate vse, kar nas je
sinov slovenske matere...*

**Vesele praznike!
Srečno novo leto!
želi**

2004

**TINTORERIA INDUSTRIAL
RAMOS MEJIA S.A.**

Pismo bralcev

Haedo, 25. novembra 2003

Spoštovani g. urednik!

Skoraj prisiljen sem odgovoriti na dve kritiki mojih zadnjih dveh pisem, ki ste ju objavili v Vašem tedniku.

V prvem pismu sem se pridružil izjavi primorskih izobražencev o prizadevanju za ohranitev slovenščine in tudi za njen nadaljnji „pravilni“ razvoj. Pokazal sem pa tudi na nekaj primerov razslovenjenja. Zaradi tega so mi očitali, da pišem in zagovarjam arhaično slovenščino.

Tudi v španščini se včasih za „zlato stoletje“ uporablja izraz „arhaičen“ nam. klasičen. Toda kdor je prvi med Slovenci uporabil ta izraz za slovensko izseljensko govornico v Argentini, nedvomno ni vedel, kaj pomeni izraz arhaičen. „Arhé“ je v klasični grščini pomenil praizvor, pravir, začetek vsega. Na kaj se torej nanašajo osebe, ki nam očitajo arhaičnost? Da pišemo kakor v stoletjih naseljevanja (v 6. in 7. stol.)? ali kot za časa brižinskih spomenikov? ali kot v 16. stol., ko so bile natiskale prve knjige v slovenščini? ali kot v začetku novega slovstvenega delovanja v 19. stoletju? ali kot v dobi zavednih slovenskih učenjakov (Ramovš idr.) v desetletjih srbskega monarhističnega centralizma? ali na nekaj manjših napredkov in precej ritanja pod diktaturo „babjeka“ Tita (Der Spiegel in Delo, v tednu od 12. do 19. oktobra) in njegovih priliznih prisklednikov?

Čudno je, da so v dobi srbskega pritiska doma znali skovati nekaj lepih izrazov (tovornjak, stolpnica idr.) in da so jih sposobni iznajti tudi sedaj, npr. v informatiki (medmrežje, spletna stran, brskalnik ipd.)

Toda po drugi strani so začeli posnemati Srbe („Piši tako, kot govoriš“) in zdaj imamo šekspirske drame, njutsko fiziko, timske performance in zapadamo v konfekcijo vsakdanjika itd. (Če ne veste, kaj to pomeni, ste arhaični.) Zdaj ima tretja slovenska univerza na Primorskem menedžersko fakulteto, kar se menda nekaterim izredno lepo sliši! Namesto nekdanjega in splošno sprejete „stolpca“, še dr. Rebula v naslovu v vašem listu govori o „kolumnah“. Ali se res ne zavedamo, da je (bil?) v marsičem slovenski jezik bogatejši od kakega drugega? Če bo šlo tako naprej, bomo s časom vsem stebrom rekli kolumne, vlakom treni, letalom avioni; ne bomo šli na sprehode, izlete, potovanja, ampak na „tripe“ (tako zaglavje ima Delo)... - navsezadnje pa bomo sprejeli vse tujke, katerim bomo kvečjemu dajali slovenske „končnice“ (obrazilo...)

V domovini so nekateri nasledili angleškemu „nepri-transkemu učenjaku“, ki je pred kratkim prerokoval, da slovenščina ne bo izumrla, ker je sposobna sprejeti nove tujke. Kot da bi bili Slovenci Angleži! A v Sloveniji je morda več slovangleščine kot med nami slovežanščine. Če bi res sprejemali tujke na debelo in se ne trudili za kovanje slovenskih izrazov, bi slovenščina v takem primeru izumrla še prej kakor Slovenci - do česar statistično in verjetnostno (probabilistično) ni več tako daleč, če se Slovenci ne „spreobrnejo“, ker spremeniti se bi bilo premalo.

Pišimo torej po svoje, to se pravi, v nespačeni in neomadeževani slovenščini še vnaprej. Dolga desetletja so nas v domovini imeli za reakcionarje, ker nismo hoteli sprejeti komunistične revolucije z njeno „svobodo“, in tudi ne laži-znanstvene zgodovinske preddoločenosti o koncu liberalizma, zmagi „proletariata“, socialistične in na koncu komunistične dobe (ki bi ji seveda bilo treba reči: faza!). Kdo je preobstal, ne da bi se bil (vsaj začasno ali za stalno) prelevil? O tem naj sodi zgodovina. Toda mi smo v bistvu ostali, kar smo bili, šli pa smo z zgodovino naprej.

Ni nam vseeno, če pišemo „z Slovenijo“ ali „s Slovenijo“, „s Ljubljano“ ali „z Ljubljano“! Nočemo deliti besede, kot se nam zdi, ali pod vplivom tuje tehnologije: pos-lanec, namesto: po-slanec. Uporabljajmo še vnaprej dvojino: učiteljici sta (nam. bolj pravilnega, a opuščena: ste) šli, ne: šle. Zakaj, npr., 29. oktober 2003 in ne 29. oktobra 2003 - kot vsi Slovani in tudi Španci (29 de octubre 2003)? Tudi nočemo nepotrebnih tujk! V slogu hočemo slovenski način izražanja, ne dolgovoznega, mnogostavnega in nerazumljivega blebetanja, na debelo potresenega s pocestnimi ali laži-znanstvenimi tujkami-spačenkami. Kdor piše, mora misliti, toda misliti po slovensko. Tisti, ki nam očitajo arhaičnost, ne mislijo slovensko! Vprašanje je, če jih sploh navdaja slovenska miselnost. Ponavlja se vprašanje, a zdaj na drugem področju: kdo je izdajalec, kolaboracionist, renegat?

Pred kratkim sta izjavili dve argentinski akademiji (de Letras - slovstvena - in de Educación - vzgojna): obubožanje jezika slabi narod in narodno zavest, škoduje pa tudi osebnemu razvoju posameznikov. In vendar je špansko govorečih na svetu že skoraj 400 milijonov in zmerom več, v ZDA že skoraj 20% in zmerom več! Nas Slovencev pa manj kot dva milijona in zmerom manj!

Prihodnjič 2. del

NAŠA SKUPNOST ŽIVI

Za prvi petek so bile po naših krajevnih domovih svete ure.

V soboto, 6. decembra je bila v Rožmanovem zavetišču vsakoletna prireditev z mašo in skupnim kosilom.

Isto nedeljo je bil v slovenski hiši občni zbor mladinskih organizacij SDO in SFZ, združen s skupno mašo.

Prav isto nedeljo je bilo v Slomškovem domu v Ramos Mejiji predavanje arh. Ivana Kogovška o patru Martinu Rupniku.

V ponedeljek, 8. decembra je bilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj prvi sveto obhajilo.

Isti dan je bil v Barogovi šoli v Slovenski vasi zaključek šolskega leta.

V četrtek, 11. decembra je bil v Slovenski hiši redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena. Vodila ga je predsednica Pavlina Dobovšek.

V petek, 12. decembra je bilo v Slovenski hiši zborovanje Konference za Ar-

gentino Svetovnega slovenskega kongresa.

V soboto, 13. decembra je bila na Pristavi v Castelarju XIV. veselica narodnih plesov v priredbi slovenske folklorne skupine. Sodelovale so še argentinska, nemška, poljska in portugalska skupnosti.

V nedeljo, 14. decembra je bil v kapeli zavoda Srca Jezusovega nasproti Slovenskega doma San Martin božični koncert.

Isti dan je bila v slovenski hiši poldnevna božična duhovna obnova za žene. Vodil jo je pater dr. Alojzij Kukovica.

Enako isti dan opoldan je bil v Hladnikovem domu v Slovenski vasi v Lanusu članski asado.

Odbornice Zveze slovenskih mater in žena so naredile 70 velikih božičnih živilskih paketov, katere je s svojim darom omogočila družina Hermana Zupana. Rojaki so ta božični dar s hvaležnostjo sprejeli.

D-ova za Tiskovni referat Zedinjene Slovenije

Marija Remec

Ko smo v nekaterih zadnjih številkah objavljali razne recepte Marije Remčeve, se je marsikateri vprašala, kdo je to. „Ne poznamo je,“ so mi dejale.

Marija Debevec poročena Remec je bila pred vojsko zelo poznana v Sloveniji po svojih kuharskih knjigah, po katerih so vsi kuhali. Poročena je bila z gimnazijskim ravnateljem in politikom Bogumilom Remcem, ki je umrl tu v Buenos Airesu. Imela sta otroke Bogumila, jezuita, akad. slikarico Baro Remec, trgovko Vlado in Vero, ki se je poročila z dr. Tinotom Debeljakom.

Zato nam kaj več o njej lahko povedo člani zadnje družine.

Pripravila D-ova

Rodila se je leta 1869 v Begunjah pri Cerknici. Otroci so se kmalu raztepli po svetu. En brat, Jakob, je bil lastnik katoliškega časopisa v Severni Ameriki Ameriška domovina (ki izhaja še sedaj), drugi, profesor klasičnih jezikov Jože, pa je prvi prevedel Dantejevo Božansko komedijo v

slovenščino in je bil urednik Doma in sveta.

Temu je mlada Marija gospodinjala in se tako uvažala v kuhunjo. Delovala je veliko v Vincencijevi konferenci, Krščansko socialni ženski zvezi in drugih dobrodelnih organizacijah ter pri pripravi raznih prireditev. Bila je izvrstna kuharica, ki je poznala revščino v slovenskih kmečkih in delavskih družinah. Pa še vojska je nastopila. Tedaj je bila v višjih slojih moderna Kalinškova kuharica, katere recepti so se glasili približno tako: „Vzemi 10 jajc ...“.

Zato je Marija Debevec, poročena Remec, ki je bila prijateljica pisatelja Finž-

Remčeva varčne kuharice, leta 1931, pri Družbi sv. Mohorja v Celju

SLOVENSKE JEDI

Praznični čas

„Naša družina“ (priloga tednika „Družina“) je objavila nasvete, kako naj pripravimo adventni venček. V Sloveniji se je torej še ohranila navada iz prejšnjega stoletja, ko so naše družine v pričakovanju rojstva Odrešenika praznovale adventne nedelje. Takrat so se vsi zbrali ob družinski mizi in ob prižgani sveči na adventnem vencu molili in peli adventne pesmi, mati pa je navadno ponudila doma pečeno pecivo in vroč lipov čaj z medom. „Naša družina“ tudi prinaša sledeči recept za

SVETOPISEMSKI MEDENI KOLAČ

Ta kolač omenja Druga Mojzesova knjiga: „Izraelska hiša je temu kruhu dala ime mana; bila je bela kakor koriantdrovo seme in imela je okus po medenem kolaču“ (2 Mz 16, 31).

3 žlice olja, 10 dkg sladkorja in velika žlica medu, 40 dkg moke, 1/4 litra vode, malo soli, pol žličke mletega cimeta, čajna žlička soda bikarbonate in pecilni prašek, 3 žlice marmelade.

Sestavine naj bodo sobne temperature, med naj bo vroč. Vse dobro premešaj z električnim mešalnikom. Preden vmešate moko, ji dodajte sodo bikarbono in pecilni prašek. Testo je nekoliko bolj gosto. Dodajte mu:

15 dkg rozin, 10 dkg narezanih mandljev (lahko so tudi praženi lešniki), 10 dkg narezanih suhih fig.

Pecite v namazanem in z drobtinami posutem podolgovatem pekaču pri primerni temperaturi 180° C od 40 do 45 minut.

Ohlajen kolač narežite in ponudite vašim najdražjim, saj je eno od redkih peciv brez jajc in ne vsebuje holesterola.

V knjigi „Kuharica“ pa Marija Remec poleg raznih vrst potic navaja tudi cenene recepte za božični čas, katerih so se naše gospodinje rade posluževale.

BOŽIČNA PENASTA TORTA

Stepaj v kotličku s šibico najprej na sopari, da se segreje, in nato še na hladnem pol ure 3 cela jajca, 1 rumenjaka in 12 dkg sladkorja. Nato primešaj nekoliko drobno zrezane limonine lupine in 12 dkg moke, stresi testo v tortni model in ga rumenkasto zapecij. Pečeno torto pomaži po vrhu z dušenimi jabolkami, po vrhu jabolka nadevaj beljakovo peno, vrh pene pa natakni precej gosto olupljene, na podolgaste rezance zrezane in v pečico malo zarumenjene mandeljne. Nato postavi vse skupaj še za nekaj minut v pečico, da nekoliko zarumeni.

NOVOLETNA TORTA BREZ JAJC

Stresi na desko 25 dkg moke, pridaj 10 dkg sladkorja, za polno kavno žlico cimeta, pol pecilnega praška, 8 dkg kuhanega masla in 8 žlic rdečega ali črnega vina. Iz vsega napravi testo, ga razvaljaj za pol prsta na debelo, odreži s tortnim obodom kolobar in ga položi v pomazan tortni model. Iz ostalega testa razvaljaj z rokami za mezinec debele paličice in jih položi v obliki mreže po torti; rob obmeji s testom, in sicer ga zvaljaj v paličice kakor za mrežo in zvij dve paličici skupaj. Med mrežo dajaj v vsako kotanjo pol žličice mezge, postavi torto v pečico in jo počasi peci tri četrt ure. Pečeno potresi s sladkorjem in postavi mrzlo na mizo. Ta torta je zelo poceni in ostane več dni sveža.

Priredila D-ova

garja in poznejšega nadškofa Pogačnika, ki sta tedaj izdajala družinsko revijo Mladika, pričela v njej objavljati cenejše recepte, ki so postali zaradi zdrave hrane znani po vsej Sloveniji. Potem je izdala pri Katoliški bukvarni Varčno kuharico leta 1915 (ponatis leta 1989), Varčno kuharico - „Zbirko navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi, za slabe in dobre čase“ pri Jugoslovanski tiskarni, dve izdaji (leta 1920 in 1930), pri Mohorjevi pa tri (Kuharica v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši, leta 1931, 1935 in 1957 že po smrti.) Skoro vsaka de-

lavska in kmečka družina jo je imela in kuhala po njej.

Vsak recept je prej sama preizkusila, kuhala je z veseljem, tako da je moja mama začela kuhati šele v Argentini. Spomnim se, da je vsako leto vkuhavala sadje in marmelado, delala sadne sokove ter da smo dobro jedli - mama je pravila: pa še poceni.

Komunisti so je vrgli iz lastne hiše, tako da smo se morali potikati kot kaznovani po raznih tujih stanovanjih. Ko smo odšli v Argentino, se je preselila na Kosovo k sinu jezuitu in tam kmalu umrla leta 1956.

ID

PRIHODNJA ŠTEVILKA BO IZŠLA
PO BOŽIČNIH PRAZNIKI
1. JANUARJA 2004

DRUŽBA SV. MOHORJA
V CELJU 1931

Tonetu Japlju v spomin

Kar verjeti nismo mogli, da si odšel. Tvoj odhod nas žalosti in ga težko dojemamo. Tolaži nas misel, da si po prestanem trpljenju odšel iz te solzne doline v objem večne Dobrote. Bridka je ta doba, ko iz naše srede odhajajo naše ljube sestre in bratje, naši dobri prijatelji, na katere smo bili tesno navezani.

S teboj dragi Tone smo izgubili enega odličnih ljudi, dobrega očeta in zvestega prijatelja. Miramarska srenja je izgubila enega svojih stebrov in velikih sodelavcev.

Spoznala sva se že pred mnogimi desetletji, ko sem prvič pišal občudovat morsko obalo v Miramaru. Takoj me je osvojil tvoj ljubeznjivi nasmeh, tvoja prijazna in tehtna beseda. Družilo naju je zanimanje za mnogo lepih stvari in ne nazadnje do pisatelja Ivana Cankarja. Mnogo odlomkov iz njegovih del si mi izvrstno podal iz glave. Res, dober Vrhnčan!

Ko sva z ženo preurejala počitniško hišico, si tam z veliko iznajdljivostjo sodeloval in je prenova tudi po tvoji zasludi lepo uspela. Stiki so postajali pogostejši in se razvili v iskreno prijateljstvo. Ob obiskih prijatni pogovori in pomoč, čez leto pa pisma. Dober družabnik in duhovit pisec. S kakšno skrbjo si gojil svoj vrt z zelenjavo in sadnim drevjem, trto in robidnicami. In tvoja velika odgovornost za vse, kar je bilo potrebno pri obredih svetih maš, ki so se darovale za naše rojake. Bil si res zaveden Slovenec in navdušen podpornik in bralec našega tiska, doma v politiki in na tekočem v mnogih problemih. Zadnje desetletje si skoraj vsako leto obiskal domovino, svoje sorodnike, zlasti sina Marka, ki vodi župnijo na Dolenjskem. Nikdar se nisi dolgočasil. Ob nedeljah si pisal pisma, reševal križanke, urejal znamke ali prebiral naš tisk. Tudi prijateljski družbi si se rad pridružil.

Dragi Tone! Bil si nam velik in dober prijatelj, zgled zavednega Slovenca in kristjana. Dokončal si svoj boj in se podal v Njegov objem. Spočij se v tej argentinski zemlji in prosí za nas Boga, da bomo tudi mi nekoč uživali srečo poveljanih, kakor jo gotovo uživaš ti, ki si bil vedno zvest njegoví Dobroti. Hvala ti.

Dragi Tone, počivaj v miru!

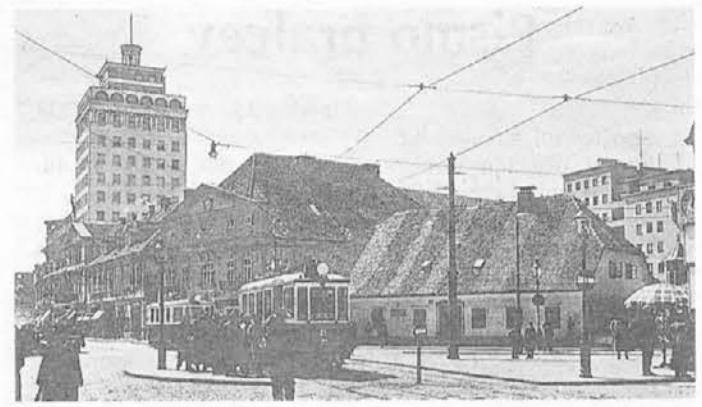
Marjan

Nebotičnik v Ljubljani kulturni spomenik

Vlada je sprejela odlok o razglasitvi stavbnega kompleksa Nebotičnik s stanovanjskim blokom Štefanova 3 in 5 v Ljubljani za kulturni spomenik državnega pomena z lastnostmi umetnostnega in arhitekturnega spomenika. Enoti imata zaradi kulturnih, umetnostnih in arhitekturnih ter zgodovinskih lastnosti poseben pomen za Slovenijo. Nebotičnik je bil zgrajen po načrtih arhitekta Vladimirja Šubica in sodelavcev v obdobju bana Natlačena.

Armiranobetonska skeletna konstrukcija je v času izgradnje predstavljala izjemen tehnološki dosežek, prvo stolpnico v Ljubljani in tedaj najvišjo stavbo tudi na Balkanu. Kiparski okras je delo kiparjev Lojzeta Dolinarja in Franceta Goršeta. Nebotičnik je nedeljivo povezan s stanovanjskim blokom Štefanova 3 in 5, delom istega avtorja. Čeprav danes nebotičnik ni najvišja stavba v Ljubljani, je poleg Gradu najbolj spoznavna točka mesta.

Andrejka Dolinar - nagrajena

Priznana slovenska umetnica v Argentini Andrejka Dolinar je bila odlikovana s prvo nagrado, 13. decembra t. l. v "XXV Salón Nacional de Pintura 2003", v Museo Municipal de Bellas Artes v Lujanu.

Predstavila je akril 150x150 cm z naslovom "Soñando ritmos".

Na natečaju je bilo predstavljenih 111 del slikarjev iz raznih krajev Argentine. Nagrajeno delo bo ostalo v stalni lasti omenjenega muzeja.

Strel v Mar del Plati

Martin Strel je po končanem projektu Parana 2003 odšel v Mar del Plato, najbolj turistično mesto v Argentini, ki ima več kot 46 km plaž, 700 hotelov in 2,5 milijona turističnih postelj. Letno jo obišče tri do štiri milijone turistov. Ravno v tem času se začne tudi glavna turistična sezona. Morje (Atlantik) je ob obali precej hladno, le kakih 15 stopinj Celzija.

Martin ima tu nekaj dobrih prijateljev, s katerimi so ob zaključku projekta Parana 2003 pripravili simbolično plavanje za medije. Skupaj s Claudiom Plitom, svetovno znanim maratonskim plavalcem, in z nekaj

njegovimi učenci je Martin preplaval nekaj kilometrov ob hladni obali Atlantika. Kmalu po štartu so se plavalcem pridružili tjalni, ki so očitno Martina vzeli za svojega, ker je plaval v črni plavalni obleki Orca. Plavalci so ves čas zelo blizu in kar precej motili mlajše plavalce, ki jih niso najbolj vajeni.

Bil je pa to zelo lep scenarij za vso spremljevalno ekipo. Proti koncu plavanja je začel pihati še zelo močan veter in dvignil precej visoke valove. Domačini sicer pravijo, da so visoki valovi in mrzla voda čisto običajni za ta del atlantske obale.

*Bog živi ves slovenski svet,
brate vse, kar nas je
sinov slovenske matere...*

**Vesele praznike!
Srečno novo leto!
želi**

2004

**TINTORERIA INDUSTRIAL
RAMOS MEJIA S.A.**

**MILOSTI POLNE PRAZNIKE
GOSPODOVEGA ROJSTVA
IN VELIKO SREČE V NOVEM LETU**

ŽELI VSEM ROJAKOM

**ZEDINJENA
SLOVENIJA**

*Naj od vekov pričakovano Dete
nakloni mir dušam, srcem in svetu!*

Zveza slovenskih mater in žena

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

želi vsem članom in prijateljem ter vsem rojakom
blagoslovljen božič in srečno novo leto.

„Pojdimo torej v Betlehem in pogledimo to,
kar se je zgodilo in nam je oznanil Gospod!“

Sanmartinski odbor vošči Vsem
vesele božične praznike in obilo
sreče v letu 2004!

„Noč se spušča v Betlehem,
vsi ljudje počivajo.
Jožef in Marija pa na vrata trkata
in prosita usmiljenja.“

Ko boš zaslišal, da **svetonočni Gost** trka na vrata tvojega srca, mu odpri. Daj
Mu priložnost, da vstopi v tvoje življenje, v tvojo družino, da se zopet rodi med
nam, da nas bo lahko blagoslovljal tudi v letu **2004**.

Društvo Slovenska vas

Društvo Slovenska pristava

želi vsem rojakom blagoslovljen božič
ter obilo sreče in uspehov
v novem letu 2004

Tiha noč, sveta noč!
Prišla je vsem pomoč
z nebnih nad soncem bleščečih višav.
Prišel v dolino je solz in težav
božji učlovečeni Sin.

Narodna

Vsem članom, prijateljem
in dobrotnikom
želi v teh božičnih praznikih
blagoslova,
v letu 2004
pa obilo uspehov, zdravja in sreče

SLOMŠKOV DOM

Blagoslovljene božične praznike,
mir v duši, veselje v srcu,
lepe misli in želje, ki naj postanejo resničnost.
Obilo sreče, zdravja in uspehov v letu 2004
želi vsem članom in prijateljem

**NAŠ DOM
SAN JUSTO**

**VELEPOSLANIŠTVO
REPUBLIKE SLOVENIJE
V BUENOS AIRESU**

**ŽELI VSEM SLOVENCEM V ARGENTINI
VESEL BOŽIČ TER
SREČNO IN ZDRAVO NOVO LETO 2004**

Dragi rojaki!

Naj božje Dete blagoslovi slovenski narod v domovini in po svetu, da
bo ohranil krščanske in narodne vrednote ter zaživel v novo upanje za
novo slovensko tisočletje!

Izseljensko društvo Slovenija v svetu

Blagoslovljen božič
in uspešno novo leto 2004
želi vsem članom in prijateljem

**NSi - Nova Slovenija
Območje Argentina in Južna Amerika**

Da bi ta sveti božični večer nam vtil trdne vere
v Novorojeno božje Dete, ki bo prineslo mir, ljubezen
in pravico tudi našemu narodu!

V Novem letu želimo vsem Slovencem doma
in po svetu osebnega uspeha, zdravja in sožitja
med brati!

Slovenska demokratska stranka - odbor Argentina

Božična radost je moč,
ki more spremeniti svet.
Veliko sreče in uspehov v novem letu
Vam iskreno želimo

OBLAK
ABERTURAS

Blagoslovljene
božične praznike
in srečno
ter miru
polno leto 2004
vsem
Slovincem
po svetu
želi.

INTERPACK

HERMAN ZUPAN Division envases
PAPELERA DEL SUR División cartulinas

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 2004 vam želi

Talleres Crovara S.A.

Corte y doblado de chapas hasta 7 mts. x 13 mm

Juan S. Bach 3818 - B1765KKR Isidro Casanova
Tel.: 4694-6655 - Fax: 4694-6677

Naj novorojeni Kralj miru, ki se je rodil v bornih jaslicah, napolni naša srca z mislostjo in ljubeznijo!
Vsem Slovincem v Argentini in po svetu želimo
blagoslovljeno Gospodovo leto 2004

Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča

Blagoslovljen božič in srečno novo leto želi

dr. Katica Cukjati

advokatinja

civilne, trgovske, delavske tožbe, pogodbe, zapuščinske in nepremičninske razprave

Boulogne sur Mer 362 - La Tablada Tel. 4652-5638
Ponedeljek, sredo, petek od 17 do 20 ure

Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto 2004
želi vsem rojakom

BAJDA s.r.l.

parketi

Laguna 383 - C1407JVA Capital Federal
Tel./Fax: 4671-2494; MENDOZA

Srečne in blagoslovljene božične praznike
vam želi

JAKOS

Rivadavia 13410
Maestra Lascano 353
Ramos Mejía - Buenos Aires

4459-0301 - Tel./Fax: 4658-4869
4658-7162 Tel./Fax: 4656-8368
E-mail tallerjakos@speedy.com.ar

Božični dogodek naj nam vlije upanja in nam da moči
za življenje v novem letu!

Dr. Damijana Sparhaki

Zobozdravnica

Belgrano 123 6. nadstr. "4"
Ramos Mejía

Tel. 4464-0474

Vsem rojakom želi blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto želi

Florida 138
Corrientes 460
Buenos Aires - Argentina

Blagoslovljene božične praznike in srečno ter miru
polno leto 2004 vsem Slovincem želi

briganti

Usnjeni čevlji in suknje

Florida 146 - Buenos Aires - Tel.: 4326-1549

VOŠČILO iz SLOVENIJE

Veliko je praznikov čez vse leto, ki jih praznujemo skupaj, narodnih, domovinskih, družinskih, vendar vsak na svojem koncu sveta. Ob takih praznikih se spomnim vse slovenske družine, ki jim je skupen dom Slovenija.

Iz tega skupnega doma, ki ji po Cankarju rečemo tudi „nebesa pod Triglavom“, vam vsem rojakom, znancem in prijateljem v tem prazničnem in zadnjem mesecu v letu pošiljam prirčne pozdrave in želim veseli božič, ponosen Dan slovenske samostojnosti in srečno novo leto 2004.

Tone Kuntner z ženo Sonjo

Marko Fink, slovenski operni pevec iz Argentine

Ime in priimek?
Marko Fink.

Kje ste prišli na svet?
V Buenos Airesu v Argentini.

Kdaj?
26. novembra 1950, na rojstni dan našega blaženega Antona Martina Slomška. Ni slabo, kaj?

S čim se preživljate?
S konjičkom, ki je postal moj poklic, to je s petjem.

Kako bi označili svoj značaj?
Potrpežljiv, načelen, vztrajen, (hčerka pravi trmast), čustven...

Ste bogati?
Da, imam krasno družino.

Verjamate v Boga?
Da, milost vere so mi v glavnem posredovali moji dobri starši. Vsakemu človeku želim, da jo prejme tako kot jaz.

S čim se prevažate?
Najraje s kolesom.

Od kod vaše navdušenje nad petjem?
Izhajam iz družine, v kateri se je veliko pelo. V daljni Argentini je slovenska pesem najbolj pomagala ohranjati vezi z ljubljeno Slovenijo.

Kateri je vaš največji življenjski uspeh?
Očetovstvo.

Kaj bi naredili, če bi vam sredi nastopa zmanjkalo glasu?

Verjetno bi se skrtil za zastor.

Vaše najljubše dnevno opravilo?
Jutranje prhanje.

Skriti kotiček?
Moja njivica.

Hobi?
Moje sedanje delo.

Pesem, ki jo najraje prepevate?
Slovenska narodna, recimo Kje so tiste stezice.

Kateri nastop vam je najbolj ostal v spominu in zakaj?

Več bi jih lahko naštel, a mislim, da je bil moj nastop v ljubljanski Operi, ko sem se pred nekaj leti prvič predstavil slovenski publiko kot operni pevec v glavni vlogi v Mozartovi Figarovi svatbi, vsaj zame, nepozaben. Morda tudi tisti v Parizu, ko sem pri Arc de la Defense pel Beethovno 9. simfonijo pred množico 60.000 poslušalcev.

Recept za premagovanje žalosti?

Zavest, da lahko vsak dan nekaj storiš za svojo duhovno rast.

Otroci?

Čudovita hčerka.

Vaš stan je?
Srečno poročen.

Najljubši kos oblačila?
Čevlji.

Najljubša jed?
Enolončnice.

Sanjske počitnice?
Obala, sončni zahod, dobra družba, vonj po ocvrtih ribicah.

Katero pijačo obožujete?
Kozarček dobrega rdečega.

Pesnik, ki ga ne morete pozabiti?
France Balantič.

Knjiga vašega življenja?
Karel Mauser: Ljudje pod bičem.

Film, ki vas je spravil v solze?
Kramer proti Kramerju.

Demokracija, 20. 11. 03

Zahvale

Družina Pipan se prirčno zahvaljuje vsem prijateljem in znancem za čustvovanja in sožalja, izrečena ob smrti našega preljubega Marka Pipan.

Zveza mater in žena se najlepše zahvaljuje darovalcem v dobroteljni sklad: Marija Petek v spomin Pavle Petek Zazula \$ 50.-; gospa Tončka Truden v spomin moža Toneta Trudna, \$ 200.-; družini Smersu in Makek v spomin Ljube Lipušček \$ 100.-.

Še posebej pa se zahvalimo družini Hermana Zupana, ki je omogočila, da je Zveza lahko pripravila 70 božičnih paketov.

Vsem iskren Bog plačaj!

DARUJTE V
TISKOVNI SKLAD!

VALUTNI TEČAJ
V SLOVENIJI
16. decembra 2003

1 EURO 236,49SIT
1 US\$ dolar 193,76SIT

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENIJA V FAO

Slovenija bo imela od januarja 2005 do novembra 2007 sedež v svetu Organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo (FAO). Najvišji organ te agencije ima 49 članic s triletnim mandatom, za evropske države pa je rezerviranih deset sedežev v svetu, ki se sestaja vsakih šest mesecev in odloča o strategiji, programu in financah FAO.

KONEC TOBAČNE?

Do sedaj ni bila sprejeta še nobena odločitev, po kateri bi v Ljubljani po 133 letih ukinili proizvodnjo tobaka iz delkov. V okviru koncerna Imperial Tobacco Group, kate-rega del je Tobačna Ljubljana že dobro leto, se opravlja revizija proizvodnih obratov za izboljšanje produktivnosti, odločitve o tem, da bi bila zaradi ukinitve tobaka proizvodnje v Ljubljani ob delo kar polovica zaposlenih in da se bo proizvodnja preselila na Poljsko, pa še ni.

SPET HARRY POTTER

V skladu z vsesplošnim svetovnim navdušenjem, ki ga je pred malo manj kot šestimi meseci povzročila izdaja pete knjige o Harryju Potterju Feniksov red J.K. Rowling, so nekateri knjigarne Mladinske knjige ob izidu slovenskega prevoda, ki je izšel pri založbi Epta, za vse ljubitelje Potterja ponovno odprle vrata v četrtek ob 20. Prva izdaja je izšla v 15.000 izvodih, polovico od teh pa je bilo že prednaročenih.

RDEČA SLOVENIJA

Pri založbi Sophia je izšlo delo Boža Repeta Rdeča Slovenija, tokovi in obrazi iz obdobja socializma, v katerem profesor sodobne zgodovine na ljubljanski Filozofski fakulteti predstavi „galop rdeče konjenice“ skozi različna obdobja v Sloveniji. Delo je po navedbah avtorja napisano na znanstveni in strokovni podlagi, a z esejističnim pristopom, prilagojenim zanimanju povprečnega bralca. „Družbeni sistem, ki ga obravnava, je propadel. Država, ki ga je uvedla, je razpadla. Ideologi, ki so ga utemeljili, in politiki, ki so ga izvajali, so večinoma mrtvi,“ o socializmu piše Repe. Zato je delo razdelil na dva dela: na predstavitev socializma in socialistične oblasti v Sloveniji in Jugoslaviji in na najbolj vidne socialiste - komuniste v svetu in doma; delo zaključuje z biografijo Milana Kučana.

PO SVETU

SADAM JE PADEL

Osem mesecev po padcu iraškega režima so Američani v soboto zvečer ujeli svojega glavnega sovražnika, strmoglavljenega iraškega predsednika Sadama Huseina. Prijeli so ga v skrivališču neke hiše nedaleč od Tikrita, njegovega rojstnega kraja. Strmoglavljeni diktator se po navedbah ameriških oblasti v Iraku pri prijemu ni upiral; v akciji kakih 600 ameriških vojakov ni bil izstreljen niti en sam strel. Sadama Huseina naj bi sicer po nekaterih navedbah prijeli na podlagi informacije, ki so jo dobili od njegove druge soproge Samire Šabandar, ki je ameriškim uradnikom dala „določene

informacije“, pri potrditvi identitete pa je Američanom pomagal nekdanji podpredsednik iraške vlade Tarik Aziz.

PRISILJENE POČITNICE

Kakih 121 milijonov otrok po vsem svetu ne obiskuje šole, med njimi je več kot polovica deklic. S tem se za deklice povečuje tveganje, da bodo živele v skrajni revščini, da bodo njihovi otroci umrli pred petim letom starosti ali da bodo same umrle za aidsom, obnem pa te nevarnosti prenašale iz generacije v generacijo, v poročilu z naslovom Položaj otrok po svetu 2004 opozarja Sklad ZN za pomoč otrokom.

SLOVENCİ IN ŠPORT

SE BO KATANEC VRNIL?

Med ljubitelji nogometa v Sloveniji je trenutno aktualna tema selektor reprezentance za novi kvalifikacijski cikel. Nekateri mediji so objavili novico, da so dnevi Bojana Prašnikarja šteti in da se predsednik Nogometne zveze Slovenije (NZS) Rudi Zavrli dogovarja z novimi kandidati, med katerimi je tudi nekdanji selektor Srečko Katanec. A Katanec zanika, da bi ga kadarkoli zanimalo vnovično vodenje izbrane vrste. „V zvezi z vsemi informacijami, ki se v zadnjem času pojavljajo v medijih, vam sporočam, da v nobenem trenutku nisem želel ponovno prevzeti vodenja slovenske članske nogometne reprezentance,“ je izjavil.

MEDALJE V VODI

Blaž Medvešek je na evropskem plavalnem prvenstvu v 25-metrskih bazenih v Dublinu osvojil naslov evropskega prvaka na 200 m hrbtno. Razdaljo je preplaval v času novega rekorda prvenstev 1:52,60 minute in popravil tudi državni rekord. Alenka Kejžar je z novim državnim rekordom 2:09,32 postala evropska prvakinja na 200 m mešano, medtem ko je bil Peter Mankoč na 200 m mešano s časom 1:57,03 bronasti. Kejžar je osvojila tudi drugo mesto na 100 m mešano in s tem že svojo drugo medaljo na tekmovanju.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Povojni pokoli

Partizani so zajete domobrance, ki so jih vozili preko Jesenic, najprej odpeljali v Kranj ali Škofjo Loko, nato pa v Škofje zavode v Št. Vid. Tam pa tudi med potjo so iskali znane domobrance, jih mučili in pomorili. Tudi oficirje so večinoma prve poklali. Ostale so zaslišali, mladoletne pripravljali, ostale pa poslali dalje v Kočevje.

Domobrance, vrnjene preko Štajerske, so nekaj pobili pri Mariboru in jih vrgli v protitankovske jarke (tam so pobijali večinoma Hrvatov), druge pa so spravili v Teharje pri Celju. Tam se je dogodilo z njimi enako kot z vrnjenimi preko Gorenjske. Oficirje in znane so takoj pobili. Vse noči so odvažali ujetnike in jih pobijali v okoliških krajih (npr. v opuščeni rudniški rovih, itd.). Skupini domobrancev je uspel proboj iz Teharjev. Večino drugih so poslali dalje v Kočevje.

Tu so bile organizirane prostovoljne edinice SKOJa, črnogorske in tudi slovenske, ki so pobijale ujetnike. Te so odpeljali v Kočevski Rog in med pretepanjem odgnali na robove kraških jam in jih tam pobili in pometali v brezna. Znanih je več grobišč. Nabolj Pod

Krenom, Macesnova Gorica itd. Jame so pozneje minirali in nato zgoraj zasadili drevesa. Nekaterim maloštevilnim je uspelo se rešiti iz jame (Dejak, Zajec, Kozina, Janša).

Nekateri druge so pobijali po vsej Sloveniji: Brezartovo brezno pri Ljubljani, v Kamniški Bistrici, po Poljanski dolini, pri Crngrobu, itd.

Domneva se, da so tedaj pobili kakih 11.000 domobrancev, nekaj žensk in tudi otrok, pa še veliko Srbov in Hrvatov. O pokolih se ni javno govorilo. Prepovedan je bil pristop v Kočevski Rog ali do brezen. Nekatera grobišča so morali zaradi okužbe prekopati z nemškimi ujetniki, katere so pozneje tudi pobili. Naj navedem samo lasten dogodek. Ko sem se leta 1946 kopal v Poljanski dolini v pritoku Sore, sem dobil velike gnojne čire po vsem telesu. Zdravnik nam je zaupno povedal, da so nastali zaradi okužbe po mrljih...

Ni še jasno, če je povele za pokol dal Tito ali kdo drug. A je jasno, da je tako povele - ustno ali pisмено - dal lahko le najvišji partijski vrh. In Tito je maja Ljubljani grozil, da domobranci dolgo več ne bodo gledali sonca...

PISALI SMO PRED 50 LETI

NOVA MAŠA JOŽETA ŠKERBCA

je bila 13. decembra v Mendozii.

Pred pričetkom je novomašniku izročila križ nečakinja Jožica Mulčeva, novomašni pridigar pa je bil univ. prof. dr. Ivan Ahčin, ki je prebral tudi brzojavko s čestitkami sv. očeta iz Vatikana. Pri maši sta levitirala Jože Puš in Janez Malnšek, obredničar je bil Jože Rant. Pel je moški zbor pod vodstvom Janeza Plahute, na harmoniju pa je spremljal Jošt Martelanc. Popoldan so bile pete Marijine litanije.

NOVA MAŠA LAZARISTA FRANCETA SUSMANA

Na sveti dan je v kapeli na Belgranu imel novo mašo France Susman. Deklici Gabrijela in Marjanca Pregljeva sta mu izročili novomašni križ in govor je imel Ciril Demšar iz Lujana. Na koru je pel pevski zbor Gallus.

G. Susman odhaja po novem letu za profesorja cerkvene umetnosti v bogoslovje v Asumcion v Urugvaju.

PESNIŠKA ZBIRKA:

RAFKO VODEB

KAM POTUJEJO OBLAKI

V opremi Alekse Ivančevce je izšla v Rimu. Nekaj izvodov je prišlo tudi v Argentino in so naprodaj v društveni pisarni po 25 pesov.

Društvo Slovencev vabi vse Slovenke in Slovence na svoje veliko

SILVESTROVANJE,

ki bo na Slovenski pristavi v Moronu in se prične ob osmih zvečer

Pripravljen je vesel in pester program

ESLOVENIA, MI TIERRA

Surge el partido católico

Janez Bleiweis, que había sido un dirigente político hasta la época de los setenta en Carniola, se unió al grupo que iba dándole forma al nuevo partido católico. Así como pasó en Carniola, sucedió lo mismo en Trst y en Gorica, en Carintia, Estiria y en Gradec: la asociación católica iba naciendo principalmente como un medio de defensa contra las presiones liberales. Los liberales alemanes comenzaron a amenazar el accionar de la Iglesia. Los diputados eslovenos exigieron en el congreso vienés que se respetara lo acordado, Los círculos católicos de Eslovenia posibilitaban la creación de asociaciones políticas. La asociación católica de Kranj se iba transformando paulatinamente en un partido católico nacional. En enero de 1890 se creó formalmente la Asociación política católica. Su dirigente fue el dr. Karel Klun. Su sucesor, el dr. Ignacij Žitnik, tuvo que dimitir al cargo porque lo apoyaban los socialistas católicos. El que fue elegido para reemplazarlo en el cargo fue el dr. Ivan Šušteršič. Este hombre fue un político hábil, con mucho tacto, que supo de organizaciones políticas. Él condujo la política católica hasta la primera guerra mundial. Ese fue el momento en el que comenzó con su labor en el partido también Janez Evangelist Krek. Las asociaciones de las demás regiones se unieron a este accionar. (Los de Carintia con Franc Grafenauer a la cabeza, por ejemplo).

En la región de Gorica el conductor fue Anton Gregorič. El partido tomó allí un rumbo marcadamente social. En Estiria los seminaristas jóvenes barrieron con la política vieja. Su conductor fue el dr. Anton Korošec. En el año 1890 Korošec llegó a ser diputado nacional.

El partido tomó el nombre de Partido popular esloveno. Amparado por el accionar destructivo de los liberales eslovenos, logró definirse en materia ideológica y establecer una unidad formal en el aspecto político.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V petek, 28. novembra je bila rojena **Eva Katarina Rezelj**, hčerkica Andreja in Lorene Albreht. **Srečni družini iskreno čestitamo!**

Krsta. Na praznik Brezmadežne, 8. decembra je bila krščena **Saša Marija Mavrič**, hčerkica Miloša in Elizabete roj. Petkovšek. Botra sta bila Gabrijel Petkovšek in Monika Mavrič. Krstil je p. dr. Alojzij Kukovica DJ.

V soboto 13. decembra je bil krščen **Tomaž Andrej Javoršek**, sin Antona in Mirjam Mehle. Botrovala sta Andrej Mehle in Tatjana Javoršek, krstil pa je prelat dr. Jure Rode.

Srečnim staršem iskreno čestitamo!

Poroka. V soboto, 29 novembra sta se v cerkvi Marije Pomagaj poročila **cont. Martin Oblak** in **prof. Valerija Benegas**. Njuna botra sta bila Feliks in Mara Oblak ter Carlos Benegas in Ljudmila Štancer. Poročil ju je g. Janez Cerar. **Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!**

Smrt. Umrl je v San Martinu **Gabrijel Potočnik** (82). **Naj počiva v miru!**

KNJIGE DRUŽBE SV. MOHORJA

so dospele v Buenos Aires. Lahko jih dobite v Dušnopastirski pisarni ali pa pri poverjeniku Janku Arnšku.

III. VELETOMBOLA

ZA VSE SLOVENSKE MISIJONARJE

10. januarja 1954 v prostorih župnišča v San Justu Glavni dobitki: šivalni stroj, kolo, radio kombinado in 500 drugih vrednih dobitkov

Tablice so že v prodaji po 3 pese.

Pohitite na tombolo, bo lepo kot še nikdar tako

Delikatesna trgovina

Vester - Maček

Mercado San Esteban, Rivadavia 11576, Liniers

Svobodna Slovenija št. 51; 24. decembra 1953

št. 52; 31. decembra 1953

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alojzij Rezelj** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: **(54-11) 4636-0841 / 4636-2421** (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo ZS: **Alojzij Rezelj** / Sodelovali so še: **Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Pavlina Dobovšek, Vladimir Kos, Milena Ahčin, Jožejka Debeljak Žakelj, Jernej Tomazin, Metka Mizerit, Marjan Šušteršič.**

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: **vilko@ciudad.com.ar**

Correo Argentino Suc. 7
 FRANQUEO PAGADO
 Cuenta Nº 7211
 R. Nac. de la Propiedad
 Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. **02944-441814.** E-mail: **ilirska@bariloche.com.ar**

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
 Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhaki - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: **estudioasic@cpacf.org.ar**

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: **jdbovsek@perseus.com.ar**

dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalley 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - **mpoznic@sfnat.com.ar**

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

Podporni bon - „Rifa“ ZEDINJENE SLOVENIJE

Vsem kupcem sporočamo, da bo žrebanje božične nagrade državne loterije, ki bo odločila srečo tudi našega bona, v **soboto 20. decembra ob 20. uri**. Opozarjamo da srečke, ki niso bile plačane in zabeležene, ne pridejo v poštev pri žrebanju. Vsem dobrosrčnim kupcem pa želimo obilo sreče.

Uprava Zedinjene Slovenije in Svobodne Slovenije

OBVESTILA

NEDELJA, 21. decembra:

Informativno srečanje Slovenske nogometne ekipe ZS, za turnir izseljenskih ekip 2004, v Našem domu ob 10.30.

SREDA, 24. decembra

Božična polnočnica v cerkvi Marije Pomagaj ob 21.

NEDELJA, 28. decembra:

Srečanje staršev otrok počitniške kolonije, po maši v Slovenski hiši.

Občni zbor zadruga in mutuala Sloga, ob 10.30 v Slovenski hiši.

SREDA, 31. decembra:

Silvestrovanje na Pristavi v Castelarju, v Našem domu v San Justo, v Slovenskem domu v San Martinu in v Hladnikovem domu v Slovenski vasi.

NEDELJA, 4. januarja 2004:

Odhod otroške kolonije ZS, ob 21.15 v Slovenski hiši.

ZA SMEH

„Miha, kaj pa si delal s z njo igrali nogomet!“
 „In ti, si kar gledal?“
 „Ne, tudi jaz sem zabil dva gola.“
 „kapo, da je tako umazana,“
 „Fantje so mi jo vzeli in se jezi mati nad sinom.“

RADIJSKA ODDAJA SLOVENSKI KOTIČEK

POJASNILO:

Radijsko oddajo Slovenski kotiček je ustanovil Albert Čuk 6. 12. 1987. Po Čukovi smrti pripadajo vse avtorske pravice Čukovim potomcem.

Ime Slovenski kotiček je zaščiten znak in kot taka deluje in napreduje s svojo dejavnostjo s pomočjo Čukovih prijateljev in drugih sponzorjev.

Slovenski kotiček je priznan v Republiki Sloveniji kot redna radijska in televizijska oddaja, ki omogoča prepoznavanje Slovenije pred argentinskimi občinstvom ter utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne ter kulturne identitete med slovenskimi rojaki, ki živijo v Argentini, zato prejema finančno podporo od Urada za Slovence po svetu in Ministrstva za Kulturo RS.

Slovenski kotiček ima za seboj 1158 radijskih oddaj, ki potekajo vsak petek od 20. do 21. na Radio Estirpe Nacional AM 1250, in 90 televizijskih programov na sporedu vsako soboto od 12. do 13. in ponovitev vsak torek od 21. do 22. ter vsako sredo od 12. do 13. na Megacanal 4.

Slovenski kotiček si pridržuje avtorske pravice od ustanovitve ter ne prepušča in ne deli z nikomur svojih oddaj in 16 - letne dobe ustanovitve.

Za Slovenski kotiček
 Marjan Bogataj

Nogometna ekipa Zedinjene Slovenije

sporoča, da se bo v letu 2004 vršil v Sloveniji drugi svetovni nogometni turnir za izseljence.

V nedeljo 21. decembra ob 10,30 bo v Našem domu v San Justu informativni sestanek. Lepo vabljeni vsi, ki vas zanima sodelovati.

CORDOBA POČITNIŠKI DOM „DR. RUDOLF HANŽELIČ“

Sporoča vsem članom in prijateljem, da so cene prenočišča in kompletne prehrane za letošnjo sezono sledeče:

Odrasli: \$ 35 .- na osebo na dan.
 Otroci od 4. do 14. leta: \$ 26 .- na osebo na dan.
 Otroci do 4. leta: brezplačno.

POČITNIŠKI DOM NUDI:

- Vse sobe s privatno kopalnico.
- Posteljno perilo in brisače.
- Posebno prehrano za goste, ki bi jo imeli zdravniško predpisano.
- Brezplačen prevoz iz / ali v Capillo del Monte za goste, ki potujejo z omnibusom.
- Direct TV v skupni dvorani.

ŠTEVILNE DRUŽINE (TRI ALI VEČ OTROK) POSEBNE CENE PO DOGOVORU!!!

Več informacij in prijave:

Tel/ Fax: 03548 - 494046 / 4627 - 4160
 E-mail: **tomasrant@hotmail.com**

SILVESTROVANJE NA PRISTAVI

z večerjo, smehom, plesom, peštrim programom ter lepimi spomini.

Začetek ob 22. uri.

Prijave za večerjo na tel: 4629-4879 (Helena Dolinšek), in 4696-1434 (Janez Jelenc)

Silvestrovanje v Hladnikovem domu

31. decembra po večerni sv. maši

Prijave: 4286-2441 / 4267-1083

Lepo vabljeni!

Poslovimo se od leta 2003 v Našem domu v San Justu.

Sprejmimo Novo leto v družbi domačih in prijateljev!

SILVESTROVANJE

31. decembra 2003 ob 21. uri

Rezervirajte si mizo pri Mici Malavašič Casullo: 4441-5528 ali dr. Matjažu Ravniku 4484-0842

Otroška počitniška kolonija

Vsem staršem, ki so vpisali svoje otroke v počitniško kolonijo, sporočamo, da bo **sestanek v nedeljo, 28. decembra, po maši ob 10.30 v Slovenski hiši**. Na sestanku bodo voditelj Karel Groznik in sodelavci obrazložili vse podrobnosti potovanja in na razpolago za razna vprašanja in pojasnila. Kolonija bo odpotovala v nedeljo, 4. januarja. Datum kolonije je od 4. do 16. januarja.

Ker odpošljemo dva avtobusa, je še nekaj razpoložljivih mest. Prijave sprejemamo samo v društveni pisarni do petka 26. decembra. Cena na otroka je 460 pesov.

Društvo Zedinjena Slovenija

Prijateljem, znancem in bivšim učenkam in učencem sporočamo, da nas je 8. decembra v 97. letu starosti po kratki boleznii zapustil naš dragi stric in svak

prof. Marjan Dobovšek

Pokopan je bil 11. decembra v Novem mestu. Zahvaljujemo se za izraze sožalja in ga priporočamo v molitev in spomin.

Žaljujoči:
Dobovškovi in ostali sorodniki v Argentini, Sloveniji in na Japonskem

Novo Mesto, Ljubljana, Tokyo, Buenos Aires